

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵԼ

Հայաստանի  
Արեւմտամէտներու  
Զափազանց  
Խանդավառութիւնը

Ծաբաթավերջին Երեւան այցելեց Միացեալ Նահանգներու Ներկայացուցիչներու Տան Խօսնակ՝ Նենսի Փելոսին: Ամերիկայի սահմանադրութեան համաձայն Ներկայացուցիչներու Տան Խօսնակը կը նկատուի Երկրի Երրորդ բարձրաստիճան պաշտօնեան Եւ այն պարագային Երբ նախագահն ու փոխնախարարի հրաժարին կամ նահանան, Ներկայացուցիչներու Տան Խօսնակը կը ստանձնէ նախագահի պաշտօնը: Այսպիսով Փելոսի դարձաւ Ամերիկացի ամենէն բարձրաստիճան պաշտօնեան, որ Երբեւիցէ այցելած է Հայաստան:

Նենսի Փելոսիի ժամանումը Երեւան մեծ տարողութիւն ստացաւ նանաւանդ որ, այս այցը անմիջապէս կը յաջորդէր Աստպէյճանի կողմէ Հայաստանի սահմաններէն ներս ներխուժման ու այդ առթիւ տեղի ունեցած ռազմական գործողութիւններուն: Չատեր այս այցելութեան մէջ տեսան Միացեալ Նահանգներու կողմնորոշումը դէպի Հայաստան՝ ընդէմ Աստպէյճանի: Այս առումով Նենսի Փլոսի յուսախարք չըրաւ Հայ հասարակութիւնը, ու ան յստակ կերպով դատապարտեց Պաքուի նախայարձակ գործողութիւնները Հայաստանի ինքնիշխան տարածքին դէմ: Փելոսի նաեւ դուռը բաց ձգեց Երեւանին ռազմական օժանդակութիւն ցուցաբերելու առումով՝ ըսելով թէ, եկած են լսելու, հասկանալու, թէ ինչ կրնանք ընել, ինչ կրնայ ակնկալուի մեզմէ:

Ամերիկեան պատուիրակութեան անդամներու այցելութիւնը զօրաշարժի Ենթարկեց արեւմտանէտ շրջանակներոց, որոնք հանրահաւաքներով, ցոյցերով ու յայտարարութիւններով Եկան պահանջելու որ, ժամանակը Եկած է դուրս գալու Հաւաքական Անվտանգութեան Պայմանագրի Կազմակերպութենէն (ՀԱՊԿ), որուն մաս կը կազմեն նաեւ Ռուսաստան, Պելառուս, Ղազախստան, Ղրիզստան եւ Տաջիկիստան: Հայ հասարակութեան մօտ արդէն իսկ սկսած է ընդհանրանալ այն կարծիքը, թէ այդ կառոյցը կը թերանայ իր դաշնակցային պարտաւորութիւնները կատարելու մէջ՝ պաշտպանելու համար անդամնեկ երկրի հողային ամբողջականութիւնը ու կը խուսափի ռազմական առճակատման մտնելէ

Նենսի Փելոսի Յստակ Դատապարտեց Հայաստանի  
Դէմ Ատրպէյճանի Վերջին Յարձակումը  
Փելոսի Եւ Փաշինեան քննարկեցին Հայ-Ամերիկեան  
Յարաբերութիւններու Օրակարգային Հարցերը

Շաբաթ, Սեպտեմբեր 17-ին  
պաշտօնական ալցով Երեւան ժա-  
մանց Միացեալ Նահանգներու Ներ-  
կայացուցիչներու Տան խօսնակ Նեն-  
սի Փելոսիին: Փելոսիիին կ'ընկե-  
րակցին Գոնկրէսի Հայկական Յանձ-  
նաժողովի ղեկավար Ֆրանք Փա-  
լոնը, Ներկայացուցիչներու Տան  
հայ անդամներ՝ Աննա Էշուն եւ  
Զեքի Սփիրո:

Ամերիկացի բարձրաստիճան  
հիւրերու երկօրեայ այցի օրակար-  
գը յազեցած է: Նախատեսուած են  
պաշտօնական հանդիպումներ, որոնց  
շարքին վարչապետ Նիկոլ Փաշին-  
եանի հետ:

Հիւրերը հանդիպումներ ու-  
նեցան վարչապետ Նիկոլ Փաշին-  
եանի, Ազգային ժողովի նախագահ՝  
Ալան Սիմոնեանի, Խորհրդարանին  
ներս հանդիպում ունեցան լրատ-  
ուածիջոցներու, ինչպէս նաեւ  
Խորհրդարանի ընդդիմադիր եր-  
կու խմբակցութիւններու ներկա-  
լագուցիչներուն հետ:



Միացեալ Նահանգներու Ներկայացուցիչներու Տան խօսնակ Նենսի Փելոսի «Զուարբնոց» օդանաւակայանին մէջ կը դիմաւորուի ՀՅ ԱԺ նախագահ Արեն Սիմոննեանի կողմէ

Կիրակի առաւտեան Նենսի  
Փելոսի ու իրեն ընկերակցող պատ-  
ուիրակութեան անդամները այցե-  
լեցին Եղեռնի Յուշհամալիր ու  
ծաղիկներ զետեղեցին անմար կրա-  
կին մօտ:

սի Փելոսին ու Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը քննարկած են հայ-ամերիկեան յարաբերութիւններու օրակարգը, ինչպէս նաև երկուստէք հետաքրքրութիւն ներկացնող շարք մը հարցեր:

Guru Nanak Dev

# Հայաստանի Ու Արցախի Հետ Զորակական Հաւաք ԿԼԵՆՏԵԼԻ ՄԵջ



Տեսարան մը Ալ Երանէի մէս լուրի ունեած գոյակապահի խալութ

Հայաստանի սահմաններուն  
վրայ տիրող իրավիճակին մեկնե-  
լով ու նկատի առնելով մեծ թիւով  
Հայ զինուուրներու նահատակու-  
թիւնը, Նոր Սերունդ Մշակութա-  
լին Միութիւնը չեղեալ յայտարա-  
րեց Կիրակի, Սեպտեմբեր 18-ին  
ծրագրուած աւանդական՝ Հայաս-  
տանի անկախութեան օրուան փա-  
ռատօնը, զայն փոխարինելով զօ-  
րակցական հաւաքով մը, որ տեղի  
ունեցաւ Կլէստէլի Քաղաքապետա-  
րանի շնորհն մօտ, մեծ թիւով

Հայերու, ինչպէս նաեւ Ամերիկացիքաղաքական անձնաւորութիւններու ներկայութեան:

Հաւաքը սկսած Միացեալ Նա-  
հանգներու եւ Հայաստանի Հանրա-  
պետութեան քայլերգներով, որմէ  
ետք բացման խօսքով հանդէս եկաւ  
օրուան հանդիսավար Ստեփան Յոհան-  
վակիմեան։ Ան իր խօսքին մէջ  
անդրադրձաւ հաւաքի նպատակին  
որ է զօրակցութիւն յայտնել Հա-

## Հայաստանի Ղեկավարները Այցելեցին Եռաբլուր

Վարչապետ Նիկոլ Փաշին-  
եան նախագահ Վահագն Խաչա-  
տուրեանի, Ազգային ժողովի նա-  
խագահ Ալեքս Սիմոնեանի եւ ՀՀ  
բարձրագոյն իշխանութեան ներ-  
կայացուցիչներու հետ Հայաս-  
տանի Հանրապետութեան անկա-  
խութեան 31-ամեակի առթիւ  
այցելեց «Եռաբլուրի» զինուու-  
րական պանթէոն:

Փաշինեան ծաղիկներ զետեղեց Սպարապետ Վազգէն Սարգսեանի, Զօրավար Անդրանիկի շիրիմներուն եւ ծաղկեպսակ՝ յանուն Հայրենիքի կեանքը նուիրաբերած հայորդիկներու յիշատակը յաւերժացնող յուշահա-

մալիրին:

բարի շաղկամուչով զայտո-  
տանի ժողովուրդը ձայներու  
ճնշող մեծամասնութեամբ քուէ-  
արկեց Խորհրդացին Սիութեան  
կազմէն զուրս գալու եւ անկախ  
պետութիւն ստեղծելու ի նպաստ:

Ատրպէջանի վերջին յար-  
ձակման հետեւանքով եւ սահմա-  
նին տեղի ունեցած բախումնե-  
րէն յետոց կառավարութիւնը չե-  
ղարկալ համարեց տօնական մի-  
ջոցառումները:

Նենսի Փելոսիի Պատմական Այցի Արդիւնքը. Չորս Արծանագրում

ՅԱԿՈԲ ԲԱԴԱԼԵԱՆ

Տեղի ունեցաւ ԱՄՆ կոնգրեսի  
Ներկայացուցիչների պալատի խօս-  
նակ Նենսի Փելոսիի պատմական  
այցը Հայաստան։ Պատմական,  
որովհետեւ Հայաստանի անկախա-  
ցումից ի վեր դա եղել է ԱՄՆ  
ամենաբարձրաստիճան պաշտօնեա-  
ներից մէկի՝ ԱՄՆ հիերարխիալի  
համաձայն, նախագահից ու փոխ-  
նախագահից յետոյ երկրի փաստա-  
ցի երրորդ կարգավիճակն ունեցող  
պաշտօնեալի առաջին այցը Հա-  
յաստան։ Այցը տեղի ունեցաւ թէ  
Հայաստանի, թէ ուղղիոնի, թէ ընդ-  
հանրապէս աշխարհի համար բար-  
դագոյն ժամանակահատուածում,  
որը բնորոշւում է որպէս աշխար-  
հակարգավին վերափոխումների  
շրջան։ Այցի առանձին մանրա-  
մասների անդրադառնալու առիթ-  
ներ դեռ կը լինեն, իսկ առայժմ  
փորձենք դիտարկել այցը այն լայն  
«Հորիզոնն» պայմաններում, որի  
Փոնին տեղի է ունենում այն։

ԱՄՆ-ն անկասկած աշխութ-  
ժացըրել է իր քաղաքականութիւնը  
Հարաւային կովկասի ուղղութեամբ։  
Այստեղ հարկ է նշել, որ ԱՄՆ  
քաղաքականութեան հարցում այ-  
դուհանդերձ առանցքային դերը  
գործադիր իշխանութեանն է, որը  
ղեկավարում է նախագահը։ Իհար-  
կէ ներկայումս թէ գործադիր իշ-  
խանութիւնը, թէ Կոնգրեսը գտնուում  
են դեմոկրատական կուսակցութեան  
տիրութում, նաեւ բաւականին ջերմ

## Պատերազմի «Տնտեսական Դասերը»

## ԱՐՄԵՆՈՒՀԱԿԻ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Պատերազմից դասել են քա-  
ղում՝ հաւանական պատերազմից  
խուսափելու եւ հսարաւոր պատե-  
րազմին պատրաստ լինելու համար։  
Առաւելապէս մեր պայմաններում՝  
հաշուի առնելով տարածաշրջանի  
աշխարհաքաղաքական վիճակը, մեր  
աշխարհագրական դիրքը։ Առաւե-  
լապէս մեր պայմաններում, երբ  
թշնամին մեր հայրենիքի տա-  
րածքների վրայէ է իր պետութիւն-  
ները կերտել։ Առաւելապէս մեր  
պայմաններում, երբ թշնամին  
մշտական է։ Այդ դասերը լեզուա-  
կան, կրթական, մշակութային,  
տնտեսական, ռազմական ու քաղա-  
քական տիրությններում են։

44-օրեալից յետոյ զասեր քա-  
ղեցի՞նք: Պատասխանելու փոխա-  
րէն փաստենք՝ իրականութիւնը  
պէտք է ճիշտ բնութագրել, հակա-  
նալով, որ հակառակորդն այլ բան  
է, թշնամին՝ բոլորովին այլ, սադ-  
րանքն այլ բան է, լայնածաւալ  
յարձակումը՝ բոլորովին այլ, վեր-  
ջապէս՝ միջադաշէպն այլ բան է,  
ասաեառապն՝ ոռողողին աև:

պատմազագութ բոլորովորս այլ։  
44-օրենակից յետոյ դասեր քա-  
ղեցի՞նք։ Պատասխաննելու փոխա-  
րէն փաստենք՝ թշնամին կրկին  
յարձակուել է եւ այս անգամ ։  
Հայաստանի Հանրապետութեան  
վրայ։ Ի պատիւ տնտեսագիտական  
համայնքի, պէտք է նշել, որ նրանք  
այս երկու տարուայ ընթացքում  
մշտապէս ոչ միայն գնահատական  
են տուել միջազգային, տարա-  
ծաշրջանային ու մեր երկրի տնտե-  
սաքաղաքական գործընթացներին,  
այլեւ այդ գործընթացներից հնա-  
րաւորինս քիչ ազդուելու, օգուտ-  
ներ քաղելու եւ մեր տնտեսու-  
թիւնը հզօրացնելու առաջարկներ  
են ներկայացրելու։ Ենթուել է «մո-

Են ԱՄՆ գործադիր իշխանութեան գլուխ՝ Երկրի Նախագահ Պայտընի եւ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի խօսնակ Նենսի Փելոսիի յարաբերութիւնը։ Այդուհանդերձ, Միացեալ Նահանգները գերտէրութիւն է Նաեւ նրանով, որ ամերիկեան քաղաքականութիւնը ինստիտուտներով մշակուող եւ իրականացուող, ընդ որում տարիներով եւ անգամ տասնամեակներով ծրագրուող ռազմավարութեան քաղաքականութիւն է։ Ըստ այդմ, առանցքացին աղճանապրումը, որ հարկ է անել, հետեւեալն է. չպէտք է ունենալ հայ-ամերիկեան յարաբերութեան ձեպընթաց տրամաբանութեան ակնկալիք կամ մոլորութիւն։ Այդ յարաբերութիւնը պահանջելու է հանդարտ, զգոյշ, համապահանալիք քննարկումներով ուղեկցուող աշխատանք, որի հիմքում պէտք է լինի աւելի շատ գործը, քան խօսքը, որքան էլ այն հնչի գեղեցիկ։

Նենսի Գելուսին Երեւանում  
արեց իսկապէս գեղեցիկ ու գրաւիչ  
յայտարարութիւններ, որոնք իհար-  
կէ չէին պարունակում որեւէ նո-  
րութիւն, այսինքն մի բան, որ չէր  
հնչել նախկինում, բայց շատ կա-  
րեւոր է, թէ ինչ գործնական նորու-  
թիւններ կը յաջորդեն նրա այցին,  
որոնք իրապէս կը վկայեն հայ-  
ամերիկեան յարաբերութեան գործ-  
նականացման մասին: Իսկ ու կա-  
րեւոր է, որպէսզի նաեւ Հայաստա-  
նի հանրութիւնը շօշափի, թէ ինչ  
առարկայութեամբ է ԱՄՆ քաղա-

Քականութիւնը Հայաստանի հան-  
դէպ շահեկանօրէն տարբերութ օրի-  
նակ ու ազգմավարական դաշնակից  
համարուղ, իսկ իրականում դաշ-  
նակցային պահուածքից հեռու ՌԴ  
քաղաքականութիւնից: Ընդ որում,  
այդ տարբերութիւնն արձանագ-  
րելը պէտք է ոչ թէ մէկին թողնելու  
եւ միւսից բոնուելու, այլ պարզա-  
պէս՝ մէկից բացի, միւսի հետ էլ  
սերտ աշխատելու համար:

Իսկ այն, որ Հայաստանը պէտք  
է թիւ մէկ գերատէրութեան հետ  
աշխատի սերտ, չի կարող լինել  
կասկածի ենթակայ: Բայց, այստեղ  
թերեւս պէտք է լինի յաջորդ  
կարեւոր արձանագրումը. ինչ ուղ-  
ղութեամբ էլ աշխատի Հայաստա-  
նը, դրա հիմքը, բոլոր ուղղու-  
թիւնների արդիւնաւետառութեան  
հիմքը այն աշխատանքն է, որ  
Հայաստանը պէտք է կատարի իր  
«ուղղութեամբ», այսինքն ներ-  
սում, իր կեանքը կազմակերպելու,  
հասարակական-քաղաքական, տնտե-  
սական արդիականացում, ինստի-  
տուցիոնալացում ապահովելու հա-  
մար: Պէտք է հասկանալ, որ այս կամ  
այն ուժային կեղը ունը Հայաստանի  
հետ աշխատելու է առաւելապէս իր  
խնդիրները լուծելու համար, իսկ  
Հայաստանի իննդիրները այդ աշ-  
խատանքի ընթացքում լուծում կը  
ստանան այն դէպքում, երբ մենք  
կարողանանք ներսում ինքներս մեր  
ջանքով առաւելագոյնն անել մեր  
կեանքը կառուցելու, մեր հանրային  
փոխարարքերութիւնների որակը փո-

ի կերջոյ, պէտք է անել նաեւ  
երրորդ կարեւոր արձանագրումը.  
ուժային որեւէ խոշոր կեղրոն,  
առաւել եւս թիւ մէկ գերատէրու-  
թիւնը, իրողութիւնները դիտար-  
կում է չափազանց լայն «շախմա-  
տային խաղատախտակի» պատկե-  
րով, հետեւաբար այդ պատկերը  
կարող է ներառել ինչպէս Հայաս-  
տանին համահոնչ, այդպէս էլ ոչ  
այնքան շահեկան մօտեցումներ ու  
դիրքորոշումներ: Մասնաւրապէս,  
չպէտք է արուել մոլորութեան, թէ  
ուազմավարական իմաստով Նա-  
հանգները, ինչպէս որեւէ այլ խո-  
շոր խաղացող, կարող է «ընտրել»  
Հայաստանի եւ Աստրպէջանի մի-  
ջեւ: Նրանք դիտարկելու են երկու  
ուղղութիւնն էլ, հետեւաբար պէտք  
է սա եւս հաշուի առնել ԱՄՆ հետ  
յարաբերութիւն կառուցելիս, աւե-  
լորդ յոյսեր չունենալու եւ հետե-  
ւաբար յուսախաբութիւններից զերծ  
լինելու համար: Եւ այստեղ էլ  
թերեւս չորորդ մի էական արձա-  
նագրում. հայ-ամերիկեան յարա-  
բերութիւնն ունի տնտեսական  
ամուր «ցեմենտի» կարիք: Այդ-  
պիսով, Նենսի ֆելոսիի պատմա-  
կան այցը առաջիմ ունի «օրացու-  
ցային» բնոյթ եւ իր տեղը կը  
զբաղեցնի պատմութեան օրացու-  
ցում: Ներկայում խնդիրը այն է,  
թէ ինչպիսին է լինելու այցի  
կապիտալիզացիան հայ-ամերիկեան  
յարաբերութեան խորապատկերի  
վրայ: Այստեղ ներկայում մեծ  
ոգեւորութիւն է, տեղ-տեղ անգամ  
անտեղի պաթետիզմի համոզ՝ թող  
ներուի ասել, իսկ գործնականում  
դեռևս զգալի անորոշութիւն, ինչ-  
պէս ամբողջ աշխարհում:

«ԱՐԱՀԻՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐ»

# Մասնիկ

ՄԱՍԻՆ ՀԱԲԱՔՈՅԹՐԹ

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ՝  
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ  
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ  
Արեւնտեան Ամերիկայի Շքաղնի

ԽՄԲԱԳԻՐ  
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՈՐԵՆ  
ՎԱՐԵԱԶԱՊԱՐԵԱՆ

MASSIS Weekly

**Organ of the Armenian Social  
Democratic Hunchakian Party  
of Western USA**

**of Western USA**  
1060 N. Allen Ave.  
Pasadena, CA 91104  
Phone: (626) 797-7680  
Fax: (626) 797-6863

<http://www.massisweekly.com>

**ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:**

**ANNUAL SUBSCRIPTION RATES**

Canada \$125.00 (Air Mail)  
Overseas \$250.00 (Air Mail)

Overseas \$250.00 (Air Mail).  
All payments must be made in

Periodicals Postage Paid  
at Pasadena CA

Please Send Address Change To  
**MASSIS WEEKLY**





# Վարչապետը Հանդիպած է Արտախորհրդարանական Քաղաքական Ուժերու Ղեկավարներուն Հետ



Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան եւ արտախորհրդարանական քաղաքական ուժերու դեկավարները հանդիպման ընթացքին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան  
կառավարութեան մէջ հանդի-  
պած է արտախորհրդարանական  
քաղաքական ուժերու հետ համա-  
գործակցութեան խորհրդակցա-  
կան ժողովի մասնակից կուսակ-  
ցութիւններու ղեկավարներուն:

Հանդիպման մասնակցած են  
«Հանրապետութիւն» կուսակ-  
ցութեան նախագահ Արամ  
Սարգսեանը, Հայաստանի Քրիս-  
տոնէա-ժողովրդավարական կու-  
սակցութեան նախագահ Լեւոն  
Շիրինեանը, «Միասնական Հայ-

ըենիք» կուսակցութեան նա-  
խագահ Մհեր Տէրտէրեանը, Սոց-  
իալ Դեմոկրատ Հնչակեան կու-  
սակցութեան կեղրոնական Վար-  
չութեան ատենապետ Համբիկ  
Սարաֆեանը, Սոցիալ Դեմոկ-  
րատ Հնչակեան կուսակցութեան  
Հայաստանի Վարչութեան ատե-  
նապետ Սեդրակ Աճեմեանը, Հա-  
յաստանի Եւրոպական Կուսակ-  
ցութեան նախագահ Տիգրան  
Խզմալեանը, «Ուժը Հայրեն-  
եաց» կուսակցութեան նախա-  
գահ Տիգրան Արզաքանցեանը:

# ԱրԵԱՄՏԱՄԷՏԱՆԵՐՈՒ ԽԱՆԴԱՎԱՉՈՒԹԻՒՆԸ

## Ծարունակուած էջ 1-էն

Ատրպեյճանի ու անուղղակի կերպով Թուրքիոյ հետ:

Նոյնիսկ, իշխանութեան Աերկայացուցիչները սկսած են կորսնցնել յոյսը, որ ՅԱՊԿ որպէս կառոյց կրնայ օգնութեան հասնիլ Յայաստանին:

Հայաստանի քաղաքացիները  
իրաւունք ունին իրենց յուսախա-  
բութիւնը յայտնելու ՀԱՊԿեկի ու նա-  
եւ Ռուսաստանի որդեգրած ոչ  
յստակ դիրքորոշումներուն նկատ-  
մամբ: Սակայն, այս հանգրուա-  
նին ՀԱՊԿեկն դուրս գալը ունի  
իր անպատեհութիւնները: Այդ  
քայլով մեծ խզում կը յառաջա-  
նայ Հայաստանի եւ Ռուսաստա-  
նի միջեւ, իսկ Հայաստան տակա-  
լին պատրաստ չէ նման «արկա-  
ծախնդրութեան», որուն հետե-  
ւանքները կրնան վնաս հասցնել  
նաեւ Արցախահայութեան: Հայա-  
տան մնալով ՀԱՊԿեկն եթոս, առն-  
ուազն կընայ արգելափակել Ասր-  
պէյճանի մուտք հոն:

Ամերիկայի մասով պէտք է  
մատնանշել, որ Նենսի Փելոսի կը  
դեկավարէ օրէնսդիր իշխանու-  
թիւնը, իսկ արտօքին քաղաքա-  
կանութիւնը ու ռազմավարական  
հարցերը կ'իյնան գործադիր իշ-  
խանութեան, այսինքն Սպիտակ  
Տան ժերման ներաւ:

Ամբողջութեամբ Միացեալ  
Նահանգներուն վրայ ապաւինե-  
լու կողմնակիցներուն պետք է յի-  
շեցնել, որ Ամերիկան այդքան ալ-  
վստահելի դաշնակից մը չէ: Օրի-  
նակները բազմարի են, սկսած  
Իրաքն, Թիւրքերու հետ պատա-  
հածն, իսկ Վերջերս Աֆղանիս-  
տանէն հապճեպ հեռանալէն:

## Գ. ԽՈՏԱՆԵԱՆ «ՄԱՍԻՒ»

# Նախագահ Վահագն Խաչատրութեան Ներկայ Եղած է Էլիզապէթ Բ.-ի Յուղարկաւորութեան Արարողութեան

Աշխատանքային ացով Բրի-  
տանիոյ եւ Հիմնային Իրլանտա-  
յի Միացեալ Թագավորութիւն  
գոնուող՝ Հայաստանի նախագահ  
Վահագն Խաչատուրեանը ներկայ  
եղած է Միացեալ Թագավորու-  
թեան թագուհի Էլիզաբեթ Բ.-ի  
յուղարկաւորութեան պետական  
արարողութեան:

Նախագահ Խաչատրուեանը  
մասնակցած է Նորին Մեծութիւն  
կիզաքիթ Բ.-ի հրաժեշտի արա-  
լողութեան, գրաւում կատարած է  
Լանքաւթըրի պալատին մէջ բաց-  
ուած սպոց մատեանին մէջ:

Նախագահը մասնակցած է Մի-  
ացեալ թագաւորութեան թագաւոր  
Զարլզ Գ.-ի կողմէ կազմակերպ-  
ուած պաշտօնական ընդունելու-  
թեան, որ տեղի ունեցած է Պա-  
քինկամբեան պալատին մէջ:

Նախագահ Խաչատրւեան  
մասնակցած է Նորին Սեծութիւն  
էլիզապէթ Բ.-ի հրաժեշտի պատա-  
րագին, որ տեղի ունեցած է Ուևսթ-  
մինստրընեան աճարին մէջ, որնէ  
յետոյ նախագահը ներկայ եղած է  
Բրիտանիոյ արտաքին գործերու  
նախարարին կողմէ կազմակերպ-  
ուած ընդունելութեան:

Ընդունելութիւններու ժամանակաւ սահմանագրություններ ունեցած է շարք մը երկիրներու ղեկավարներուն եւ միջազգային կառույցներու բարձրագույն պաշտօնեաններուն հետ:

Ժամանակն է Ետ Քաշել Զօրքերը.  
Պլինքըն Միրզոյեանի Եւ Պայրամովի Հետ  
Հանդիպման Կոչ Ըրած է Վերադառնալու  
Բանակցային Սեղան



## የኢትዮጵያ አገልግሎት የተችሱ ስርዓት

Հանդիպումներու ընթացքին նախագահը անդրադարձած է Հայստանի ինքնիշխան տարածքին նկատմամբ Ատրպէջճանի սանձագերծած յարձակման հետեւանքներուն, ատրպէջճանական զինուածութերուն կողմէ քաղաքացիական բնակչութեան եւ ենթակառուցուածքներու թիրախաւառումանն, ինչպէս նաեւ միջազգային եւ մարդասիրական իրավական իրաւունքի կոպտագոյն խախտումներուն։ Անդրադարձ եղած է նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցին, աշխարհագաղաքական իրադարձութիւններուն։

# Ժամանակն է Ետ Քաշել Զօրքերը.

**ՊԼԻՆՔԸՆ ՄԻՐՋՈՂԵԱՆԻ ԵՒ ՊԱՅՐԱՄՈՎԻ ՀԵԹ  
ՀԱՆԴԻՎՄԱՆ ԿՈՉ ԸՐԱԾ Է ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼՈՒ  
ԲԱՆԱԿցային ՍԵԴԱՆ**



**ՊԼԻՆՁԸՆԿ-ՄԻՐՋՈՂԵԱՆ-ՊԱՅՐԱՄՈՎ ԻԱՆԴԻԱՊՈՒՄԸ ՆԻւ ԵՌԵՔԻ ՄԵԶ**

Սիացեալ Նահանգներու պետական քարտուղար էնթընի Պլին-քըն Նիւ Եորքի մէջ Հայաստանի արտաքին գործերու նախարար Արարատ Միրզոյեանի եւ Ատրպէջնանի արտաքին գործերու նախարար ձէց-հուն Պայտաճովի հետ հանդիպմանը ընթացքին զօրքերը ետքաշելու կոչ ըրած է: Այս մասին Պլինքըն գրած է Թուիթրորի իր էջով:

«Այսօր իմ մասնակցութեամբ  
ուղիղ բանակցութիւններ տեղի ու-  
նեցան Հայաստանի արտաքին գոր-  
ծերու նախարար Արարատ Միր-  
զոյեանի եւ Ատրպէջճանի արտա-  
քին գործերու նախարար ձէցուն  
Պայրամառվի միշեւ։ Ինչպէս ըսի  
հանդիպման ընթացքին՝ ժամա-  
նակն է, որ զօրքերը ետ քաշուին ու-  
ղիւանագէտները վերադառնան սե-  
ղանի շուրջ», նշած է ան։

Հայաստանի արտաքին գործերուն նախարար Արարատ Միրզոյեանը եռակողմ հանդիպման ընթացքին յայտարարած է, որ անհրաժեշտ է ներդնել միջազգային մեխանիզմներ Հայաստանի եւ Ասրապէճանի գինուած ուժերուն միջեւ հետագայ մագլցումներէն խուսափելու համար:

«Հանդիպմանը Արարատ Միլր-  
զոցեանն ընդգծել է, որ Ատրպէջձա-  
նի Զինուած ուժերը պէտք է դուրս  
բերուեն Հայստանի ինքնիշխան  
տարածքից, անընդունելի են ուժի  
կիրառումը կամ դրա կիրառման  
սպառնալիքը, իսկ հետափայ մագլ-  
ցումները կանխելու համար պէտք  
է ներդրուեն միջազգային մեխա-  
նիքմներ», կը հաղորդէ ՀՀ Արտա-  
քին Գործերու Նախարարութեան  
մամուլի ծառայութիւնը:

## Նենսի Փելոսի Յատակ Դատապարտեց



## Ծարունակուած էջ 1-էն

Վարչապետ Փաշինեան իր ող-  
ջոյնի խօսքին մէջ, մասնաւորապէս  
ըսած է.

«Տիկին խօսնակ, յարգելի գործընկերներ, թոյլ տուէք ջերմօրէն ողջունել ձեզ մեր երկրում, մեր կառավարութիւնում: Սա խսկապէս աննախադէպ այց է ԱՄՆ-ից Հայաստան, եւ մէնք գնահատում ենք դա: Կը ցանկանայի մէր երախտագիտութիւնը յայտնել անձնապէս Ձեզ, տիկին խօսնակ, ԱՄՆ-ի կողմից Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչման գործում Ձեր անձնական ջանքերի եւ ներդրման համար, ինչպէս նաև Ձեր պատուիրակութեան ջանքերի համար:

«Դա իսկապէս բարձր է գնահատուում, եւ նոյնիսկ միայն այդ փաստը հաշուի առնելով, բոլոր հայերը Ձեզ համարում են Հայաստանի վստահելի ընկեր: Բայց ես ցանկանում եմ շարունակել երախտագիտութեան խօսքերը, որովհետեւ ցանկանում եմ նաեւ երախտագիտութիւն յայտնել հայկական ժողովրդի աշակերտներ ուղղուած ԱՄՆ-ի աշակցութեան համար, քանի որ դա նոյնպէս շատ կարեւոր է մեզ համար:

Մենք տեսնում ենք ԱՄՆ կա-  
ռավարութեան պատրաստակամու-  
թիւնը՝ աջակցելու մեր երկրում  
ժողովրդավարական օրակարգին։  
Յանկանում եմ յայտնել մեր նույիր-  
ուածութիւնը ժողովրդավարական  
բարեկիոխումների օրակարգին, չնա-  
յած այն հանգամանքին, որ, ինչ-  
պէս տեսնում էք, դա այնքան էլ  
հեշտ ճանապարհ չէ։

«Եւս մէկ փաստ, որ կը ցան-  
կանացի նշել. մէնք գնահատում  
ենք ԱՄՆ-ի յստակ դիրքորոշումը՝  
կապուած Ատրպէջանի կողմից  
Հայաստանի դէմ ազրեսիացի հետ։  
Իհարկէ, ԱՄՆ կառավարութեան  
կողմից յստակ ձեւակերպումները

գնահատելի են, որովհետեւ դա  
շատ կարեւոր է մեզ համար:  
«Տեղեակ էք, որ ՄԱԿ-ի Անվ-  
տանգութեան Խորհուրդը քննար-  
կել է Ներկայ իրավիճակը, եւ մենք  
յոյս ունենք, ու դա մեր դիրքոր-  
շումն է, որ այս իրավիճակը պէտք  
է շարունակի մնալ ՄԱԿ-ի Անվ-  
տանգութեան, եռունի ու ուսման

տանգութեաս Աղոհարդի օրակար-  
գում եւ այս առումզով, իհարկէ,  
ձենք ապաւինում ենք ԱՄՆ աջակ-  
ցութեանը»:

պարոն վարչապետ, ողջոյնի ջերմ  
խօսքերուն եւ այս պատուիրակու-  
թեան անդամ իմ գործընկերներու  
կողմէ կատարուած հսկայական աշ-  
խատանքի գնահատման համար։  
Աջակցութիւնը ժողովրդավարու-  
թեան՝ Հայաստանի մէջ, Հայոց  
թեղասպանութեան ճանաչման բա-  
նաձեւը, հակազդեցութիւնը թուրք-  
իային Լեռնացին Ղարաբաղի հար-  
ցով, եւ բոլոր մնացած առումնե-  
րով մենք Հայաստանի ընկերն ենք։  
Մենք այստեղ ենք՝ յարգելով Զեր  
կառավարութիւնը։

«Անցած տարիի տեղի ունեցան  
ընտրութիւններ, որոնք գնահատ-  
ուեցան ազատ եւ արդար, եւ Զեր  
հրաշալի յաղթանակը պատերազմի  
եւ այլ հանգամանքներու պայման-  
ներուն մէջ: Եւ հարցը հոն է, որ  
երբ մէնք սովորաբար կ'ացելենք  
որեւէ երկիր, այդ յարգանքը դըսե-  
լորելու, լսելու եւ սորուելու նպա-  
տակ կ'ունենան, բայց ես կրնամ  
անկեղծօրէն ըսել, որ ԱՄՆ-էն Հա-  
յաստան եկած այս պատուիրակու-  
թիւնը իր հետ բերած է Ամերիկայի  
ժողովուրդի սերը, յարգանք՝ Զեր  
կառավարութեան եւ սեր՝ Հայաս-  
տանի ժողովուրդին հանդէպ»:

Այնուհետեւ զրուցակիցները  
քննարկած են Հայ-ամերիկեան գոր-  
ծընկերութեան, տարբեր ուղղու-  
թիւններով համագործակցութեան  
լիտապայ զարգացման վերաբերող  
հարցերու լայն շրջանակ:

Վարչապետ Փաշինեան ընդգծած է, որ ՀՀ կառավարութիւնը պիտի շարունակէ հետեւողական քայլերը ժողովրդավարութեան ամբողջական, ժողովրդավարական հիմնարկներու զարգացման ուղղութեամբ։ Գործադիրի ղեկավարը բարձր գնահատած է ԱՄՆ օժանդակութիւնը՝ ՀՀ կառավարութեան բարեփոխումներու հարուստ օրակարգի յառաջմղման գործին մէջ։

στην μέχρι:  
    Νήκοπι φωγήνεων εις την οὐκείη  
φέρουσαν ανηραπτωράδωδε εν την Αστρ-  
պήδωναντι κοποδέξια γαστρισμάντι ήν φε-  
νήγιαν την παραδόξην ουκαπτωμάδε  
ηρισκετοροπιλαδε γαράδακοποδήν εις την ζε-  
την παραδόξην απραπήδωναντικών αποπ-  
ρωφεσθαντοπλάνηντερο ποτερού ερεβέτοι  
ψευδωρεκοπη γαροφεροποτινό:

Քմրաբնող յալցելուն.  
Քննարկուած են տարածաշր-  
ջանի ճանապարհներու, ենթակա-  
ռուցուածքներու ապաշրջափակման  
հնարաւորութիւններուն, Լեռնա-  
յին Ղարաբաղի հակածարտութեան  
կարգաւորմանը վերաբերող հար-



Ներկայացուցիչներու Տան  
խօսնակը վստահեցուցած է, որ  
ամերիկեան կողմը պիտի շարու-  
նակէ գործնականորէն նպաստել  
երկողմ բազմառութ փոխգոր-  
ծակցութեան յետագայ ընդլայն-  
ման ու Հայաստանի մէջ ժողովր-  
դավարութեան զարգացման ուղղ-  
ուած ծրագիրնրուն:

Այստեղ Ենք Դասկնալու,  
թէ Երեւանը Ինչ  
Ակնկալիքներ Ունի  
Ուաշինգթոնէն. Նենսի  
Փելոսի

Պատրա՞ստ է արդեօք Միաց-  
եալ Նահանգները ուզմական աջակ-  
ցութիւն տրամադրել Հայաստա-  
նին, այսօր պատախաննելով «Ազա-  
տութեան» այս հարցին՝ Միացեալ  
Նահանգներու Ներկայացուցիչնե-  
րու Տան խօսնակը ըսած է որ,  
այստեղ են հասկնալու, թէ Երեւա-  
նը ինչ ակնկալիքներ ունի Ուա-  
շինկթոնէն:

«Մեր այցը կարեւոր է նաեւ  
այն առումով, որ այստեղ ենք՝  
լսելու, հասկանալու, թէ ինչ կրնանք  
ընել, ինչ կրնայ ակնկալուիլ մեզ-  
մէ: Մեր այօրուայ հանդիպման  
ժամանակ խօսեցանք տնտեսական,  
անվտանգային հարցերու մասին,  
«Հազարամեակի մարտահրաւէր»  
ծրագրին Հայաստանի միանալու  
հարցը բարձրացուեցաւ, ինչպէս  
նաեւ պաշտպանութեան հարցերու  
շուրջ մեր համագործակցութեան  
անդրադարձանք: Մենք այստեղ  
ենք, որպէսզի լսենք, հասկանք,  
թէ ինչ ակնկալիքներ ու ցանկու-  
թիւններ կան», - յայտարարեց  
Նենաի Փելոսին:

«Այլ կազմակերպութիւններու հետ յարաբերութիւնները Հայաստանի որոշելիքն են», Յայտնեցին Գոնկրէսի պատուիրակութեան անդամները՝ անդրադառնալով ձէկ այլ հարցի, թէ արդեօք Միացեալ Նահանգները կ'ակնկալ՞ն, որ Հայաստան պէտք է դուրս գա ՀԱՊԿ-էն, եւ արդեօք Ուաշինգտոնէն կը պատրաստուի երաշխաւորել Հայաստանի ինքնիշխանութիւնը, Հայաստանի եւ Արցախի ժողովրդի անվտանգութիւնը»:

«Ամքող աշխարհը ողջունածէ է Հայաստանի ժողովրդավարութիւնը, թաւշեայ յեղափոխութիւնը, եւ այդ առաւել ամրապնդուած է վերջին ազատ եւ արդար ճանաչուած ընտրութիւններով։ Դուք լաւ օրինակ էք ժողովրդավարութեան անցում կատարելու իմաստով, եւ մենք կ'աջակցինք ատոր։ Ինչպէս Պր. Փալոնը ըստաւ, այլ կազմակերպութիւններու հետ ձեր յարաբերութիւնները Հայաստանի որոշելիքն է, բայց մեր տեսակէտն է, որ Հայաստանի անվտանգութիւնն ու տարածքային ինքնիշխանութիւնը, Հայաստանի ժողովր

Դավարութիւնը շատ կարեւոր էն  
Ամերիկայի համար: Այլ երկրների  
հետ մեր յարաբերութիւններում  
մենք պէտք է օգտագործենք մեր  
ազգեցութիւնն ու լծակները՝ ցոյց  
տալով, որ Հայաստանի ժողովր-  
դավարութիւնն ու ինքնիշխանու-  
թիւնը գերակայ են: Ես այս կ'ըսեմ  
իմ անունով, չեմ ըսեր, թէ ինչ  
պէտք է ընէ Հայաստանը», - շեշտեց  
Տիկին Փելոսին:

Կիրակի օր, Խորհրդարաննեն  
Ներս Ազգային ժողովի նախագահ  
Ալեն Սիմոնեանի հետ ունեցած  
ասուլիսի ընթացքին Փելոսին տե-  
ղեկացուց, որ Գոնկրէսէն ներս կը  
նախապատրաստուի Հայոստանի  
վրայ Աստրաֆէճանի յարձակումը  
դատապարտող նախագիծ, որու հա-  
մահեղինակը գոնկրէսական Ատամ  
Շիֆն է: Ան նաեւ Հայոց ցեղասպա-  
նութեան ընդունման բանաձեւի  
համահեղինակնեռէն է:

Խօսելով Հայաստանի խորհրդարանին նախագահին հետ հանդիպման մասին ֆելուսի յատակ դատապարտեց Հայաստանի ղէջ Ատրպէջանի վերջին յարձակումը:

«Մեր հանդիպումը իսկապէս կարեւոր էր, քանի որ կենդրոնացնք Հայաստանի տարածքին նկատմամբ Ալթափէջնանի կողմէ ապօրինի եւ մահացու յարձակման վրայ, որ մենք խստօրին Գոնկրէսի անունով կը դատապարտենք, այդ յարձակումը կը խոչընդուռէ այդքան անհրաժեշտ խաղաղութեան պայմանագրի հեռանկարին։ ԱՄՆ՝ որպէս ԵԱՀԿ Մինսկի խումբի համանախագահ, յստակ եւ սկիզբէն յայտարած է, որ ուազմական լուծում համակարտութիւնը չի կրնար ունենալ։ Մենք կը շարունակենք հետեւիլ իրադարձութիւններուն, կը շարունակենք աշակցիլ Լեռնացին Ղարաբաղի հակամարտութեան բանակցացին, խաղաղ եւ տեւական պահպանութեան առաջարկ» ։

լուծօնանը», - ըստ ան: Հայաստանի խորհրդարանի խօսնակը երախտագիտութիւն յայսնեց Միացեալ Նահանգներուն Սեպտեմբեր 14-ին Ուաշինգթոնի միջնորդութեամբ ձեռք ձգուած «փխրուն զինադադարի համաձայնութեան համար»: Ալեն Սիմոնեան յստակ խօսեցաւ նաեւ Ուաշինգթոնէն Երեւանի ակնկալիքներու մասին, ընդգծեց Ատրպէցանի դէմպատժամբամիջոցնէր կիրառելու անհ-

Րաժեն շտութիւնը: «ԱՄՆ ցանկացած օժանդակութիւն կենսական նշանակութիւն ունի մեր պետականութեան համար: Կարծում ենք, որ յատակ պատժամի-ջոցները կարող են դառնալ եւս մէկ լծակ՝ կանգնեցնելու Ատրաքչճանի ծաւալապաշտական նկրտումները եւ աւտորիթտար պատերազմը ժողովրդավարութեան դէմ»: - ըստ Ազգային ժողովի նախագահի:

# massis Weekly

Volume 42, No. 35

Saturday, September 24, 2022

## During First Ever Visit: Speaker Pelosi Condemns Azerbaijan's 'Illegal and Deadly Attacks' on Armenia



YEREVAN—The speaker of the U.S. House of Representatives, Nancy Pelosi, accused Azerbaijan of launching “illegal and deadly attacks on the Armenian territory and an assault on the sovereignty (and) border of Armenia.” as she visited Yerevan on Sunday just days after border clashes between Armenian and Azerbaijani forces.

“As you saw, the immediate response from the United States was to stop the violence and to have a ceasefire,” Pelosi said at a press briefing after talks with Armenian parliament speaker Alen Simonyan. “We, our delegation, have been very outspoken in saying that this was initiated by the Azeris and that there has to be recognition of that.”

“We in our delegation and on behalf of [the U.S.] Congress strongly condemn those attacks, which threaten prospects for a much-needed peace agreement,” Pelosi said

“We continue to watch the situation closely and we continue to support a negotiated, comprehensive and sustainable settlement to all issues re-

lated to Nagorno-Karabakh conflict,” she told reporters.

Pelosi also effectively blamed Turkey, Azerbaijan’s closest ally, for the fighting that broke out on the Armenian-Azerbaijani border late on September 12 and left more than 200 soldiers from both sides dead.

“I mentioned in the meeting earlier that for a long time, for decades, in the Congress and in the bipartisan way we have tried to hold Turkey as well as Azerbaijan responsible for the Nagorno-Karabakh conflict,” she said.

Speaking at the joint news conference with Pelosi, Simonyan said that the fighting was brought to a halt late on September 14 thanks to U.S. mediation.

Pelosi reaffirmed the United States commitment to “advancing security, economic development and democratic institutions in Armenia”.

Pelosi pledged to continue supporting democratization reforms in Armenia, saying that “democracy in Armenia is a joy to the world” and “Armenian democracy and sovereignty is a priority.”

## Armenia Russia's Close Friend and Strategic Ally, Putin says

MOSCOW -- Armenia is our close friend and strategic ally, Russian President Vladimir Putin said as he accepted credentials from a number of foreign Ambassadors.

He congratulated the fraternal Armenian people and the leadership of the country on the Independence Day to be celebrated tomorrow.

“This year marks two significant anniversaries at once: the 30th anniversary of the establishment of diplomatic relations between our countries and the 25th anniversary of signing of the fundamental Treaty of Friendship, Cooperation and Mutual Assistance,” the Russian President said.

“Russia and Armenia maintain an intensive political dialogue. This year



alone, Nikol Pashinyan and I met three

Continued on page 4

“On the defense side, we are listening to what the needs are, rather than coming here and saying this is what we are prepared to do,” explained the House speaker.

“So this is a family visit for us,” said Pelosi. She noted that she planned the trip “before the assault on the border of Armenia took place.”

In addition, Pelosi pledged further support for “advancing security, economic development, and democratic institutions in Armenia and in the region.”

Turning to development, Pelosi raised the possibility Armenia could again start receiving assistance from the Millennium Challenge Corporation, a U.S. government foreign aid agency.

In 2006, Armenia was one of the first countries in the world to sign up for MCC assistance, but the agency withdrew its support for Armenia in 2008 following deadly post-election violence that year in Yerevan.

Representative Frank Pallone, one of the three pro-Armenian U.S. lawmakers accompanying Pelosi on the trip, stressed that the congressional delegation is “not suggesting anything about” Armenia’s geopolitical orientation.

Continued on page 3

## 207 People Killed and Missing as a Result of Azerbaijani Aggression

YEREVAN — Armenian Security Council said in a statement on Monday that the number of those killed or missing as a result of the latest Azerbaijani aggression reaches 207 both military personnel and civilians. The Security Council meeting was chaired by Prime Minister Nikol Pashinian.

It said 3 civilians have been killed and the whereabouts of 2 other civilians are unknown, 293 servicemen have been wounded, 3 civilians and 20 servicemen have been taken captives.

There is evidence of cases of torture, mutilation, dismemberment of captured or wounded Armenian soldiers by Azerbaijanis, it said.

Armenia’s Office of the Human Rights Defender, said on Monday that it identified 16 Armenian prisoners of war (POWs) in amateur videos of the fighting that appeared on Azerbaijani social media accounts.

One of those soldiers, Davit Gishyan, was recognized by his father, who immediately alerted an Armenian government body dealing international protection of POWs and

Continued on page 3

## US Secretary of State Hosted Talks Between Armenia's and Azerbaijan's Foreign Ministers



NEW YORK -- U.S. Secretary of State Antony Blinken hosted talks between Armenia's and Azerbaijan's foreign ministers in New York late on Monday one week after the outbreak of fighting on the Armenian-Azerbaijani border which left at least 280 soldiers from both sides dead.

No concrete agreements were announced immediately after the talks held on the sidelines of an annual session of the UN General Assembly.

“They discussed next steps, and the Secretary encouraged the sides to meet again before the end of the month,” Ned Price, the U.S. State

Department spokesman, said in written comments.

In his words, Blinken stressed “the need to prevent further hostilities” and “the importance of returning to the peace process.”

The United States reportedly helped to stop the hostilities on September 14. Blinken spoke twice with Armenian Prime Minister Nikol Pashinian and Azerbaijani President Ilham Aliyev by phone last week.

“We are encouraged by the fact that the fighting has ceased and there

Continued on page 3

## Armen Grigoryan: The CSTO Response Cannot Satisfy Us



The Russian-led Collective Security Treaty Organization (CSTO) has failed to properly react to large-scale fighting that erupted on Armenia's border with Azerbaijan earlier this week, Armen Grigoryan, the secretary of Armenia's Security Council said on Friday during an interview with Azatutyun.

The Armenian government appealed to the alliance for help hours after the outbreak of the deadly hostilities on the night from Monday to Tuesday. The presidents of Russia, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan and Tajikistan discussed the request at an emergency video summit chaired by Prime Minister Nikol Pashinyan late on Tuesday.

They stopped short of openly siding with Armenia and decided instead to send a fact-finding mission to the South Caucasus state.

Grigoryan clarified that Yerevan sought the CSTO's "military and military-political assistance" that would help it drive Azerbaijani forces out of its territory.

"That was our demand to the CSTO," Grigoryan told RFE/RL's Armenian Service. "Up until now it has not been fulfilled. So in this regard, [the CSTO response] cannot satisfy us."

Asked whether Yerevan asked Russia and the other CSTO member

states to send troops to Armenia, he said: "The international community has many instruments, from military-political to diplomatic and economic ones."

The official also would not be drawn on growing domestic calls for Armenia to leave the Russian-led bloc. "It's the CSTO, not Armenia, that should think about that," he said.

Moscow scrambled to end the deadly fighting, with various Russian officials holding urgent phone talks with their Armenian and Azerbaijani counterparts. The United States and the European Union also engaged in a flurry of diplomatic activity aimed at halting the hostilities that left at least 135 Armenian and 77 Azerbaijani soldiers dead.

Foreign Minister Ararat Mirzoyan said on Friday that most key foreign powers have voiced support for Armenia's territory and held Azerbaijani responsible for the worst fighting in the Nagorno-Karabakh conflict zone since the 2020 war.

"But I must also admit that we had a bit higher expectations from some countries or a country, and it's no secret that in some cases those expectations were not quite met," Mirzoyan told a weekly cabinet meeting in Yerevan. He did not elaborate.

## UN Security Council: India and France Call on Azerbaijan to Cease Aggression Against Armenia

NEW YORK — During the UN Security Council meeting after the Azerbaijani attack on Armenia the Representative of India to the United Nations Ruchira Kamboj called on the aggressor to immediately cease actions and display tolerance.

Kamboj said these actions are a serious threat to peace and stability of not only the region but the world.

"The UN Security Council can't allow itself to remain silent and let the situation worsen. The 2020 November 9 ceasefire was an effective mechanism to resolve outstanding issues through efforts of Russia, EU and the OSCE Minsk Group," Kamboj said, calling on the parties to resolve issues diplomatically.

Kamboj said the reason behind the escalation must be determined.

"What happened in September of 2020 in Nagorno Karabakh is still fresh in our memories. The latest reports

from the Armenian-Azerbaijani border, namely the strikes on civilian infrastructures, are of deep concern for us," Kamboj said.

France also called on Azerbaijan to pull back troops from sovereign territory of Armenia to initial positions, Nicolas de Rivière, Permanent Representative of France to the United Nations and President of the UN Security Council said during the UN Security Council meeting following Azerbaijan's attack on Armenia.

Nicolas de Rivière emphasized that Armenia's territorial integrity must be preserved.

France is concerned over the actions taking place on the Armenian-Azerbaijani border. Several areas in territory of Armenia have been fired at, civilian infrastructures were damaged. This is the heaviest fighting since 2020.

**Continued on page 4**

## Armenian President Attends Queen Elizabeth's Funeral



LONDON -- On a working visit to London, Armenian President Vahagn Khachaturyan, attended the state funeral of Queen Elizabeth II of the United Kingdom.

President Khachaturyan participated in the farewell ceremony of Her Majesty Elizabeth II and left a note in the mourning book at the Lancaster Palace.

The President took part in the official reception organized by the King of the United Kingdom Charles III in the Buckingham Palace.

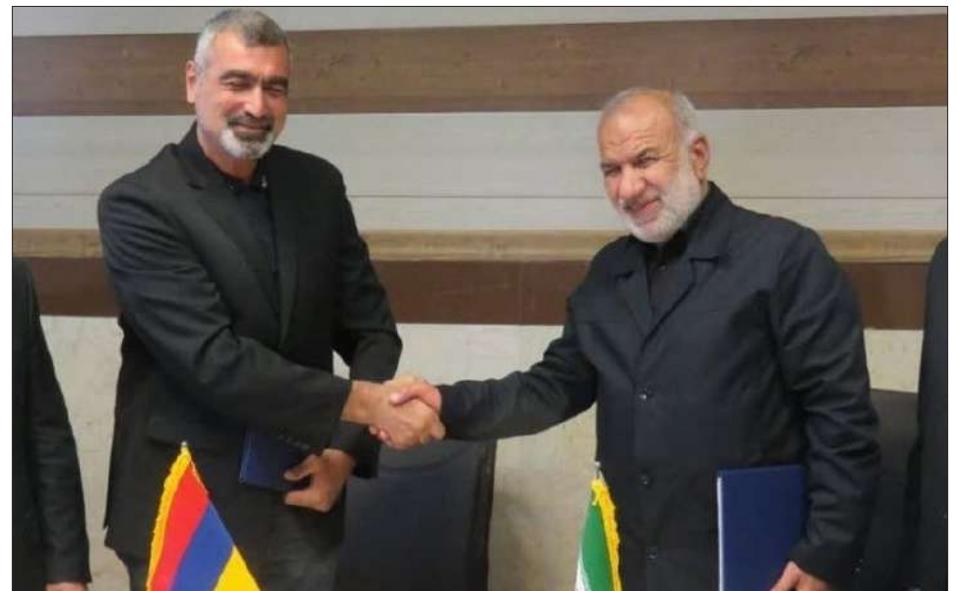
President Khachaturyan participated in the farewell service of Her Majesty Elizabeth II at Westminster Abbey, after which the President at-

tended the reception organized by the British Foreign Minister.

During the receptions, President Khachaturyan had private talks with leaders of a number of countries and high-ranking officials of international organizations.

During the meetings, the president referred to the consequences of the aggression unleashed by Azerbaijan against the sovereign territory of Armenia, the targeting of the civilian population and infrastructure by the Azerbaijani armed forces, as well as gross violations of international and humanitarian law. The issue of Nagorno Karabakh and geopolitical events were also addressed.

## Iran, Armenia Sign Demining MoU



TEHRAN – Iran and Armenia signed a memorandum of cooperation in the field of mine clearance.

Director of Armenian's Center for Humanitarian Demining and Expertise (CHDE) Vaghinak Sargsyan visited the demining center of the Iranian Defense Ministry's department of defense engineering and civil defense in Tehran.

After being briefed on Iran's capabilities in humanitarian demining techniques, the Armenian official expressed his organization's willingness to promote cooperation with the Islamic Republic.

At the conclusion of the visit, directors of the Iranian and Armenian centers signed a memorandum of understanding for cooperation in mine clearance.

Landmines come in two varieties: anti-personnel and anti-vehicle mines. Both have caused great suffer-

ing in the past decades. Anti-personnel landmines are prohibited under the Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines and on Their Destruction (or Mine Ban Convention), adopted in 1997.

More than 150 countries have joined this treaty. Its positive impact includes a marked reduction of casualties, an increased number of mine-free states, destroyed stockpiles and improved assistance to victims.

According to the UN, over 10 million stockpiled mines await destruction in the world. Massive tracts of land are still infested and thus too dangerous for productive use. Tens of thousands of victims and their families have not yet received adequate support, as the presence of mines continues to impede social and economic development.

## Impunity Leads to New Crimes: Armenian Ambassador Raises Azerbaijani Atrocities at Un Human Rights Council



Armenia's commitment to independence, sovereignty and democracy is unwavering, Ambassador Andranik Hovhannisyan, Armenia's Permanent Representative to the United Nations Office at Geneva, said at the 51st session of the UN Human Rights Council.

"We don't take these values for granted, we have to constantly and persistently struggle for upholding them even today, as we celebrate our National Day," the Ambassador said as Armenia celebrates Independence Day.

"The unprovoked and unjustified aggression of Azerbaijan against the sovereignty and territorial integrity of Armenia is a blatant breach of the UN Charter. For over two days last week 36 Armenian peaceful towns and villages were under attack of Azerbaijan. There have been numerous casualties, among them three civilians, and several thousand people internally displaced. At least two servicemen were tortured and killed in captivity. We know this since they were seen on videos disseminated on social networks while they still had been alive under the Azerbaijani detention," Amb. Hovhannisyan said.

"The most shocking and gruesome videos depict brutal humiliation, torture and mutilation of the Armenian servicewomen. There are a number of missing persons, including two civilians. Serious damage was inflicted upon the civilian infrastructure. These are the reflections of gruesome reality and manifestation of Azerbaijan's gross violations of international human rights law and international humanitarian

law," he added.

"These also stand as a stark reminder of the atrocities that Azerbaijan committed two years ago in Nagorno-Karabakh. The UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD) has recently expressed its deep concern on allegations of severe and grave human rights violations committed during 2020 hostilities, and beyond, by the Azerbaijani armed forces against Armenian prisoners of war and other protected persons, including extrajudicial killings, arbitrary detentions, torture and other ill-treatment, as well as the destruction of Armenian cultural heritage, houses, schools and other civilian facilities," Andranik Hovhannisyan said.

According to him, "Azerbaijan blatantly violates even the precise order of the International Court of Justice for not aggravating the dispute. It brazenly ignores the ICJ's ruling to protect Armenian detainees, to prevent anti-Armenian incitement and promotion of racial hatred, including by its officials and public institutions and to take necessary measures to prevent and punish acts of destruction of the Armenian cultural heritage."

"Impunity leads to new crimes. Armenia very much hopes that the atrocities committed by Azerbaijan won't remain unnoticed. It is our conviction that a consolidated international stance is necessary to put an end to this pattern of impunity, to protect human rights and to prevent their future violations," the Permanent Representative stated.

## US Secretary of State Hosted Talks

**Continued from page 1**

have not been any additional military actions over the last few days," Blinken said in his opening remarks at the talks. He said both Aliyev and Pashinian assured him that they are "ready for peace."

"Strong, sustainable diplomatic engagement is the best path for everyone. There is no military solution to the differences between Armenia and Azerbaijan," added the top U.S. diplomat.

In a statement on the New York meeting, the Armenian Foreign Ministry said Foreign Minister Ararat Mirzoyan demanded the withdrawal of Azerbaijani troops from "the sovereign territory of Armenia" seized by them

during the latest fighting as well as in 2021.

In the course of the meeting, Ararat Mirzoyan underscored that the Azerbaijani armed forces must be withdrawn from the sovereign territory of the Republic of Armenia, the use of force or the threat of force is unacceptable, and international mechanisms must be introduced to prevent further escalations.

The Armenian Foreign Minister highlighted the importance of immediate resolution of humanitarian issues, including the repatriation of prisoners of war.

Minister Mirzoyan reiterated the readiness of the Armenian side to be involved in the process of comprehensive settlement of relations.

## Speaker Pelosi Condemns Azerbaijan

**Continued from page 1**

"We're going to work to see what can be done by the United States to help with Armenia's security without reference to Russia or the Russian [security] arrangement," said the New Jersey Democrat.

In Simonyan's words, the Armenian government would welcome "meaningful assistance" from the United States "in all possible directions." He did not elaborate.

Echoing Pelosi's remarks, Rep. Jackie Speier (D-Calif.) said, "We will continue to support the integrity of the democracy of Armenia and the borders

The resolution also calls "for all assistance to Azerbaijan to be immediately ceased pursuant to" Section 907, a piece of legislation that limits most U.S. aid to the Azerbaijani government.

Rep. Anna Eshoo (D-Calif.) added that Washington will continue funding demining efforts in the region.

### Emotional Visit to Armenian Genocide Memorial

Speaker Pelosi paid tribute to the memory of the Armenian Genocide victims at the Tsitsernakaberd Memorial in Yerevan. Speaker Pelosi laid a



and resist any effort to have those borders changed."

Speier also noted that "the House of Representatives has already introduced a resolution, co-authored by all of us here, that will say that we condemn the actions by Azerbaijan, that they must cease and desist, and I'm hopeful that we will take that resolution up soon."

## 207 People Killed and Missing

**Continued from page 1**

missing persons. It was quick to ask the European Court of Human Rights (ECHR) to issue an "interim measure" ordering Azerbaijan to guarantee his life and proper treatment.

It emerged afterwards that Gishyan's dead body is among the remains of 32 Armenian soldiers handed over by the Azerbaijani military to the Armenian side on Saturday.

Armenia's top army general, Eduard Asryan, said on Friday that another, female Armenian soldier was brutally murdered after being captured by Azerbaijani troops. Asryan cited a social media video of her mutilated body circulated by Azerbaijani users.

The armed forces of Azerbaijan targeted 36 settlements, including Goris, Sisian, Kapan, Jermuk, Vardenis, Tegh, Geghamasar communities, as a result of which 192 houses, 3 hotels, 2 schools, 1 medical facility, 1 banquet hall were partially or completely destroyed. 4 cattle yards. Seven power transmission plants, 5 water supply stations, three gas pipelines, one bridge, two highways, one street were damaged.

"The armed forces of Azerbaijan

wreath at the memorial and flowers at the Eternal Flame. Speaker Pelosi also visited the Genocide Museum.

In 2019, the House of Representatives passed House Resolution 296 recognizing and condemning the Armenian Genocide. On April 24, 2021, Joe Biden became the first U.S. President to formally acknowledge the Armenian Genocide.

invaded the sovereign territory of the Republic of Armenia in several directions. Thanks to the persistent and heroic resistance of the Armed Forces of Armenia and the involvement of the international community, the attack of Azerbaijan was stopped, but the military-political situation remains tense," the statement by the Security Council said.

According to the Security Council, the aggressive policy pursued by Azerbaijan is aimed at aborting the efforts towards establishment of peace in the region, opening of regional communications, and comprehensive settlement of the Nagorno-Karabakh issue and imposing military solutions on the Republic of Armenia.

"Having adopted the agenda of establishing peace and opening regional communications, the Republic of Armenia considers unacceptable the policy of threat and coercion conducted by Azerbaijan," the Council said.

The Security Council declared that the Republic of Armenia will protect its independence, sovereignty, and territorial integrity by all available means and emphasized that the Azerbaijani troops must withdraw from the occupied territories of Armenia.

## Anna Ohanyan to Present New Publication "The Neighborhood Effect" in Hybrid Event at NAASR

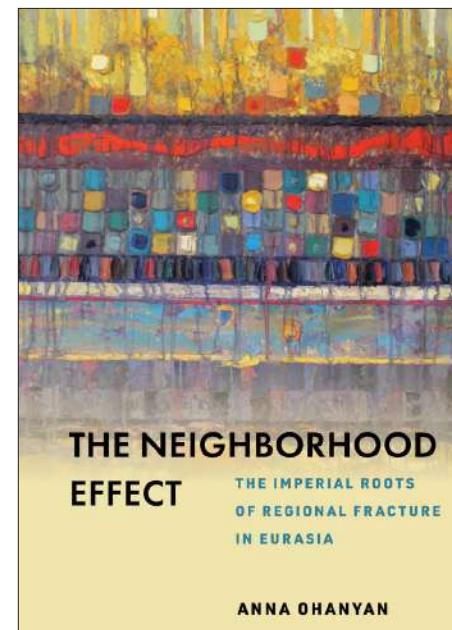
The National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) will host an in-person and online lecture by Prof. Anna Ohanyan on her new publication "The Neighborhood Effect: The Imperial Roots of Regional Fracture in Eurasia," on Thursday, September 29, 2022, at 7:30 p.m., at the NAASR Vartan Gregorian Building, 395 Concord Ave., Belmont, MA. The program will be presented as the 3rd Annual Prof. Charles B. Garabedian Lecture at NAASR.

This will be an in-person event and also presented online live via Zoom (Registration: <https://bit.ly/NAASR-Ohanyan>) and YouTube ([www.youtube.com/c/ArmenianStudies](http://www.youtube.com/c/ArmenianStudies)). For those attending in person, NAASR recommends the wearing of masks to prevent the spread of the Covid-19 virus.

Why are certain regions of the world mired in conflict? And how did some regions in Eurasia emerge from the Cold War as peaceful and resilient? Why do conflicts ignite in Bosnia, Donbas, and Damascus—once on the peripheries of mighty empires—yet other postimperial peripheries like the Baltics or Central Europe enjoy quiet stability?

In *The Neighborhood Effect: The Imperial Roots of Regional Fracture in Eurasia* (Stanford Univ. Press, 2022), Anna Ohanyan argues for the salience of the neighborhood effect: the complex regional connectivity among ethnic-religious communities that can form resilient regions. She examines case studies from regions once on the fringes of the Habsburg, Ottoman, and Russian Empires to find the often-overlooked patterns of bonding and bridging, or clustering and isolation of political power and social resources, that are associated with regional resilience or fracture in those regions today.

Anna Ohanyan is the Richard B. Finnegan Distinguished Professor of Political Science & International Relations at Stonehill College, a Nonresident Senior Scholar at the Carnegie Endowment for International Peace/Russia and Eurasia Program, and a two-time Fulbright Scholar to South Caucasus. Dr. Ohanyan founded the Global Development and Security Studies Program at Stonehill and served as the chair of the Political Science & International Studies Department from 2014 to 2017. She is the 2022 recipient of the Michael Horne Award for Dis-



tinguished Faculty Scholarship at Stonehill and is a member of the NAASR Board of Directors.

Dr. Ohanyan has authored and co-authored five books, including Armenia's Velvet Revolution: Authoritarian Decline and Civil Resistance in a Multipolar World (I. B. Tauris, 2020), Russia Abroad: Driving Regional Fracture in Post-Communist Eurasia and Beyond (Georgetown Univ. Press, 2018), and Networked Regionalism as Conflict Management (Stanford Univ. Press, 2015.)

The Neighborhood Effect is available for purchase from the NAASR Bookstore.

Professor Charles B. Garabedian (1917-1991) was born in Everett, Mass., and graduated magna cum laude from Everett High School and Tufts University (A.B. English and History). He attended Harvard Law School and graduated magna cum laude from Boston University Law School. During World War II he served in the Office of Strategic Services (OSS), and in the late 1940s he began his teaching career at Suffolk University Law School. His expertise was tort litigation and damages, courses which he continuously taught at Suffolk University Law School for over 40 years. At the time of his death, Professor Garabedian was the Senior Faculty Professor at Suffolk University Law School. The annual lecture in his memory has been established at NAASR by Prof. Garabedian's niece, NAASR Board Member Joan E. Kolligan.

For more information about this program, contact NAASR at [hq@naasr.org](mailto:hq@naasr.org).

## Armenia Russia's Close Friend

**Continued from page 1**

times, including most recently in Vladivostok at the Eastern Economic Forum. In November, Yerevan will host the annual summit of the Collective Security Treaty Organization," he added.

"He called on Armenia and Azerbaijan to "show restraint" and "strictly adhere to the ceasefire" that stopped last week's large-scale fighting on the border between the two states.

"Let me emphasize that any conflict situations between states close to us cause us serious concern," he said after accepting the credentials of recently appointed ambassadors of 24 nations, including Armenia, at a ceremony held in the Kremlin.

"We call on everyone to show restraint, strictly adhere to the ceasefire, and firmly follow the tripartite statements of the leaders of Russia, Azerbaijan and Armenia," he added in a speech.

## "Armenians and 'Other Armenians' in Contemporary Turkey"

Lecture by Dr. Hrag Papazian—"Muslim and Alevi Armenians"

FRESNO — Dr. Hrag Papazian, Kazan Visiting Professor in Armenian Studies, will present an in-person lecture entitled "Muslim and Alevi Armenians" at 7:00PM on Friday, October 7, 2022, in the University Business Center, A. Peters Auditorium, on the Fresno State campus. The presentation is the second in Dr. Papazian's three-part series on "Armenians and 'Other Armenians' in Contemporary Turkey."

This second lecture will be devoted to the officially Muslim and hence legally "non-Armenian" citizens of the Republic of Turkey who, drawing on their Armenian ancestors Islamized or Alevized generations earlier, identify as Armenians today. The talk will discuss the contextual developments that facilitated the unprecedented public "coming out" of such individuals during the last few decades, and examine these people's understandings of Armenianness, their experiences in the post-genocidal context, and their relations with the Christian Armenians of Istanbul.

Dr. Hrag Papazian is the Kazan Visiting Professor of Armenian Studies at Fresno State. He earned his



doctoral degree in anthropology from the University of Oxford (2020) where his dissertation about Armenians in contemporary Turkey was awarded the David Parkin Prize. His thesis also received an honorary mention in the Society for Armenian Studies Distinguished Dissertation Award competition (2017-2020).

The lecture is free and open to the public. Parking is available in Fresno State Lots P6 and P5, near the University Business Center, Fresno State. A free parking code can be obtained by contacting the Armenian Studies Program.

## India and France Call on Azerbaijan

**Continued from page 1**

France, together with partners, is trying to encourage respect to the ceasefire. President Macron spoke with Prime Minister Pashinyan and President Aliyev. The terms of the 2020 November trilateral statement must be maintained. We

are calling on Azerbaijan to pull back troops to initial positions, the territorial integrity of Armenia must be preserved. The parties must discuss demarcation and delimitation issues and prevention of violence.... France will continue to support achieving lasting peace in the region," Nicolas de Rivière said.

**ՄԱՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ**  
**ԳԻՐԻ ԾՆՈՐԱՄԱՆ ԵԿԱՐԵՆՈՐԻ ՅՈՒԹԱԽԱՆԴԵՍ**  
Ներառեալ՝ Գեղարվեստական Յայտագիր  
Կազմակերպութեամբ՝  
Թ.Ս.Սիութեան Փաստինա-Կլէնտէլ Մասնաճիւղին  
Գիրքը պիտի ներկայացնէ՝  
Տոքք. Գիրգոր Սիմոնեան

Տեղի պիտի ունենայ՝  
**Կիրակի 9 ԲՈԿՏԵՐԵ, 2022-ի**  
Երեկոյեան ժամը 5:00-ին  
Սիութեան Ալթատինայի Պեշկօթիրեան Սրահին մէջ  
1901 N. Allen Ave., Altadena, CA 91001  
Առևտը Ազատ

# ԷԶԵՐ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆՔՆ

## ԿՈՎԿԱՍԻ ՓՈԽԱՐՔԱՅ ԻՇԽԱՆ ԳՈԼԻՑԻՆԻ ՏԵՌՈՐԸ (1903 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻՆ)



Ցարական Ռուսիոց՝ փոքր ժողովուրդներու հանդէպ ունեցած քաղաքականութիւնը հանրածանօթէ։ Տակաւին Եքաթերինա կայսրութիւնը օրով՝ դէպի Կովկաս կատարած իր վայրէջքին յաջողութեան համար՝ ան առատաձեռն խոստումներ կ'ընէր Կովկասի փոքր ժողովուրդներուն, որպէսզի դիւրացնեն իր կատարելիք արշաւը դէպի հարաւ։

Հաւատք ընծայելով այդ խոս-  
տումներուն, Վրաց ղեկավարները,  
Հերակլ թափաւորի օրով՝ զիմեցին  
Ռուսիոյ, որպէսզի օգնէ Վրաստա-  
նին՝ որ վերջնականապէս ազատուի  
պարսկական արշաւանքներէն եւ  
հարստահարութիւններէն:

Թարական բանակները այդ  
հրաւիրին վրայ իջան Կովկաս եւ  
տարածութեցան Թիֆլիսի պատե-  
րուն տակ եւ պողոտաներուն վրայ,  
այդ օրն իսկ Վրաստան կորսնցուց  
իր անկախութիւնը եւ դարձաւ  
Ռուսիոյ գաւառներէն մին:

Տարբեր չէր պարագան հայեցած ուստի կամաց եւս: Ներսէս Աշտարակեցի Արքեպիսկոպոսը, անձամբ Արեւելեան Հայաստանի քաղաք-ներն ու գիւղերը շրջելով՝ Ռուս բանակին համար հայ կամաւորներ, պարեն, մթերք կը ժողվէր, այն հաւասարութերուն հիման վրայ, թէ՝ Ռուս-Պարսկական պատերազմին վերջաւորութեան՝ Արեւելեան Հայաստանը պիտի ճանչցուէր որպես հայկական ինքնավար Շրջան, ուր հայութիւնը պիտի ունենար իր համայնական, կրթական եւ եկեղեցական գործերը վարելու կատարեալ ազատութիւն: Սակայն երբ պատերազմը վերջացաւ եւ Ռուսիան այլեւս պէտք չունէր հայութեան օժանդակութեան եւ ոչ ալ Աշտարակեցիի քարոզչութեան, ցարական կառավարութիւնը փաստորէն դրժեց իր խոստութը: Գրեթէ աքսորեց Աշտարակեցիին Հայաստանէն՝ անոր յանձնելով Պեսարապիոյ թեմին Առաջնորդութիւնը, որպէսզի հայ կեանքէն հեռու գնայ ան եւ չկարողանայ միտքերը խմուրելու...:

Այսուհետեւ ցարական իշխանութիւնները կովկասի մէջ որդեգորեցին քաղաքականութիւն մը, որ կը կայանար տարրելո ցեղերը իրարութ դէմ հանելով՝ միջոց չտալ որպէսզի անոնք կազմակերպուէին եւ գլուխ բարձրացնէին իր հասակը և առաջ գույն տալու համար առաջ գույն տալու համար

Րակաց թշնամիին՝ Յարիկպմին դէմ:  
Այդ վատովի քաղաքականութեան հետեւանք էր այն վառ ատելութիւնը, որ սկսաւ երեւան գալ կովկասեան ժողովուրդներուն մէջ, որ մինչ այդ եղբայրաբար կ'ասպրէին: Յարական կառավարութեան համար կ'ասպրէին:

թեան ներկայացուցիչները կովկասի մէջ կը տանձին այն հետեւողական քաղաքականութիւնը թէ՝ հոնքակող հայ, թուրք, վրացի եւ այլ ժողովուրդները պէտք չէ որ իրարու հետ հաշտ ու համերաշխ ապրէին, պէտք չէ որ իրազու մէջ համագործակցութիւնը ստեղծած ըլլան, քանի որ ան կրնար օր մընալ Յարին դէմ ուղղուիլ: Ուստի, ամէն գնով կը քաջալերէին բրովքաթորները, խովարարները,

որոնք թշնամութիւն, կասկած ու ատելութիւն կը սերմանէին ի մասնաւրի բախտակից հայ, թուրք եւ վրացի երեք ժողովուրոններուն մէջ:

Երեք լծակից ժողովուրդներու ազգայնական կազմակերպութիւնները, կամ աւելի ճիշդ՝ խմբակցութիւնները՝ գործիք կը դառնացին տիրապետող հրձիգներու ձեռքին եւ կը գրգռէին իրենց ժողովուրդներու անգիտակից մասսաները, խոստանալով զէնքի ուժով պաշտպանել իրենց, իբրեւ թէ վտանգուած շահերը...:



## Փոխարքայ Իշխան Գոլիցին

Այն օրէն՝ երբ Կովկասի մէջ  
կազմուեցաւ Ռուս Սոցիալ Դեմոկ-  
րատ Բանուորական կուսակցու-  
թիւնը, Հնչակեան կուսակցութեան  
Մարմինները, իրենց բոլոր ուժերը  
միացուցին անոր, միացեալ ուժե-  
րով կուռելու համար Յարիզմի  
այդ անսարդ, դաւադիր գործակալ-  
ներուն դէմ, եւ վերականգնելու  
համար երեք ժողովուրդներու փո-  
խադարձ վստահութիւնը: Մինչ  
այդ սակացն, երբ տակաւին Կովկա-  
սի մէջ չէր կազմակերպուած յիշ-  
եալ կուսակցութիւնը, Հնչակեա-  
նութիւնը, գրեթէ միակ ոյժն էր,  
որ կը տանէր այդ դասակարգային  
եւ համագործակցական ծանր ու  
գժուարին գործը:

Կովկասի մէջ ցարական այս  
նենգամիլու քաղաքականութեան հա-  
ւատարիմ գործակալներէն էր փո-  
խարքայ Շիրմիտառը, որ ճարպի-  
կութիւնը ունեցած էր իր ներքնա-  
պէս ունեցած հայտեաց զգացում-  
ները սքողել եւ ընդհակառակն՝  
«հայսէր մէկու մը համբաւը ձեռք  
բերելով՝ կը ջանար շահիլ հայ  
ժողովուրդի վասահութիւնը եւ հա-  
մակրութիւնը»:

Յարական իշխանութիւնները  
մասնաւոր ատելութեամբ եւ թշնա-  
մական զգացումներով լեցուած էին  
դէպի հայ յեղափոխականները,  
որոնց խիզախ գործունէութեան՝  
թուրքիոյ մէջ, մօտէն կը հետեւէին  
եւ կասկածներ ունէին թէ՝ անոնք  
կրնան օր մը իրենց գործունէու-  
թեան դաշտը՝ Կովկաս փոխադրել:

Շիրմիտառին կը յաջորդէ որ-  
պէս կովկասեան փոխարքայ՝ իշ-

Էր Թիֆլիս եւ կարեւոր պաշտօն  
ունեցած էր կառավարական վար-  
չութեանց մէջ: Ազդ շրջանին մօտէն  
հետեւած էր եւ լաւագոյն կերպով  
ճանչցած էր հայ ժողովուրդին ազա-  
տատենչ ձգտումները, նոր սերունդ-  
եան ազատազրական միտուները թէ  
Արեւելեան եւ թէ՛ Արեւմտեան Հա-  
յաստանի նկատմամբ:

Պշտամ Կոլլցին Կովկասնեաւ  
փոխարքայի պաշտօնին անցնելով  
կը շարունակէ իր նախորդին Կեղծ  
հայասիրական ցոլցերը եւ արտա-  
յացութիւննրը՝ վրիպեցնելու հա-  
մար իր բուն եւ դաւադիր ծրա-  
գիրներուն կասկածը հայութեան  
ուշադրութենքն:

Բարեխախտաբար երկար չի  
տեւեր ասկայն այդ կեղծ գործելա-  
կերպը: Գոլցիշն՝ «ԿՈՎԿԱՍ» անու-  
նով թիֆլիսի պաշտօնական ռու-  
սերէն օրգանի խմբագրութիւնը  
յանձնելով այն օրերուն իր հայտ-  
եաց զգացումներով վատ համբաւի  
տիրացած վիլիչկոյին, դէմ հան-  
դիման կը կենայ հայութեան:

Յիշեալ թերթը կը սկսի անո-  
ղոք պայքար մղել հայութեան դէմ,  
զայն ամբաստանելով որպէս «խա-  
բերայ, գող, վաշխառու» եւ զգու-  
շացնելով կովկասցիները հայերու  
հետ գործ ունենալիք:

Փոխարքան այսքան բաց բըռ-  
վոքասիոնի դէմ ոչ միայն միջոց-  
ներ չ'առներ, այլ, ընդհակառակն,  
կը քաջալերէ զայն՝ զաղտնի կեր-  
պերով։ Պաշտօնաթերթին բացած  
այս պայքարին կը հետեւին նորա-  
նոր խստութիւններ, անիրաւու-  
թիւններ եւ հալածանքները, որոնց-  
մէ մասնաւորաբար կարեւոր տա-  
րողութիւն ունեցաւ հայպատկան  
կալուածներու գրաւման հարցը։

Իշխան Գոլիցին տեղեկագրած  
էր Փեթերսպուրկ թէ՝ Կովկասի մէջ  
հայութիւնը եկեղեցիներու, դպրոց-  
ներու եւ բարեգործական հաստա-  
տութիւններու անուններու տակ  
հակայական կալուածներ եւ կան-  
խիկ գումարներ ունի իր տրամադր-  
բութեան տակ, որոնցցէ գոյացած  
հասոցթները կը յատկացուին կաս-  
կածելի նպատակներու, (ակնարկը  
կը վերաբերէր հայ եղափոխական  
շարժումներուն) թէ՝ Կովկասի եւ  
թէ՝ Թրքահայաստանի մէջ: Այդ  
տեղեկագրին վրայ ցարական կա-  
ռավարութիւնը կ'որոշէ հայապատ-  
կան բոլոր կալուածները եւ դրամ-  
ները ենթարկել կառավարական  
հակակշուին, որպէսզի որոշապէս  
յայտնի ըլլայ կատարուած յատկա-  
ցումներուն նպատակը:

Ճարիկմի կողմէ հայ ժողովութեան պանուած այս որոշումը կը ցնցէ հայութեան բոլոր խաւերը, կղերականէն սկսելով մինչեւ արհեստաւորն ու գիւղացին, եւ ան կը պատրաստուի կատաղի ընդդիմութեան, դեկավար ունենալով յեղափոխական Հնչակեան կուսակցութիւններ, որուն կը հետեւի նաեւ Դաշնակցութիւնը:

Շարժումը կը սկսի Հնչակ-  
եան կուսակցութեան կրաւորական  
դիմադրութեամբ, որ յայտնի կ'ըլ-  
լայ իր կազմակերպած դասախո-  
սութիւններով, իր հաստատած  
դպրոցներով եւ նոյնիսկ՝ իր հիմ-

Նած դատարաններով։ Որպէսզի պակաս զգալի ըլլայ ցարական կառավարութեան ներկայութիւնը մեր երկրին մէջ։ Կը բացուին նոյնիսկ բանտեր, ուր դատապարտեալները իրենց յանցանքը պիտի քաւէին արգելափակմամբ։ Հնչակեան կուսակցութեան այս օրինակին, քիչ յետոց՝ կը համակերպին նաեւ դաշնակցականները։ Այսպիսով ստեղծելով հայ գաւառներու մէջ տեսակ մը ինքնավարութիւն։

Մեր ժողովուրդի ցոյց տուած  
դիմադրական այս կորովը միան-  
գամացն անսպասելի էր փոխարքայ  
իշխան Գոլիցինի համար, որ մինչ  
այդ՝ շատ տարբեր կարծիք կազ-  
մած էր հայոց ոյժի մասին: Սա-  
կայն, որպէսզի ծաւալ չստանար  
այդ տրամադրութիւնը եւ հայ  
յեղափոխականները չքաջալերուէ-  
ին, Գոլիցինը ալ աւելի կը խստաց-  
նէ սեղմումները, կ'աւելցնէ հալա-  
ծանքը հայութեան, եւ մասնաւո-  
րապէս անոր յառաջադէմ տարրե-  
րուն դէմ: Այդ նոր սեղմումներուն  
կը հակածարձէ Հնչակեանութիւնը  
մինչեւ հասնելով փոխարքան ահա-  
բեկելու ճակատագրական ու բախ-  
տորո, որոշման:



Ծանթ, Փայլակ Եւ Կայծակ

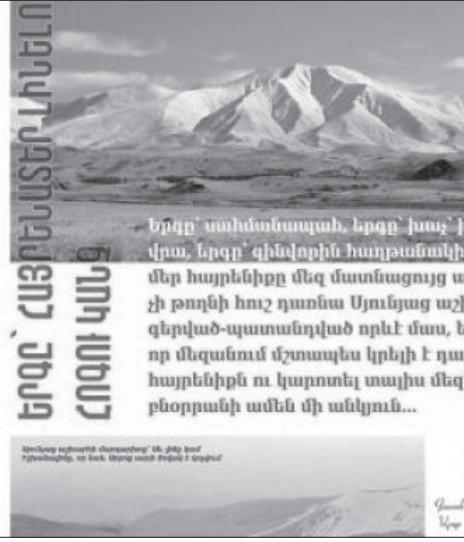
Այդ օրերուն Պաքուի մեր  
կազմակերպութիւնը իր մէջ ունէր  
շատ անձնուրաց եւ կորովի ընկեր-  
ներ, որոնցմէ հինգ հոգի կը ղրկուին  
թիֆլիս՝ այդ տեռորը գլուխ հա-  
նելու համար: Ատոնցմէ երեքը կը  
նշանակուին իսկական տեռորիստ-  
ներ, որոնք պիտի աշխատէին Փա-  
րամագի կազմակերպութեամբ եւ  
ցուցմունքներով:

Նոյեմբերեան առաւտօս մըլ, շատ  
կանուխ, երբ փոխարքացի կառքը  
կը սուրար Թիֆլիսէն կոճոռ տա-  
նող խճողիին վրայ, Հնչակեան  
երեք անձնուէր ընկերները՝ Շանթ,  
Փալակ և Կաջծակ ծածկանուննե-  
րով, կը խոյանան փոխարքացի  
կառքին վրայ, որ սրարշաւ կու  
գար առջեւէն ու ետեւէն ձիաւոր  
կոռակնեղով ասա, տապանուած:

կովազմարկ պաշտպանուածօ :  
Իրենց թաքստոցէն տեռորիստ-  
ներէն մին՝ շանթահարելով կը  
կեցնէ կառքին ձիերը, դաշոյնը  
փայլատակեցնելով կը նետուի կառ-  
քին մէջ եւ փոխարքայի կինը  
տեսնելով զայն՝ ամբողջ մարմինով  
կը փռուի ամուսնոյն վրան՝ փո-  
խարքան ազատելու մատքով, որուն  
վրայ երրորդը՝ կայծակնային օգ-  
նութեան համնելով, փոխարքային



# Գողթան Երգերի Հայրենիքը Սիւնեաց Լեռնաշխարհ



ՅԱԿՈԲ ՄՐՎՊԵԱՆ

Այս ծանր ու դժուարին օրեւ-  
րին, եղբ տափաստանափախ կիսա-  
վայրենի ոսոխը, որ որպէս հարե-  
ւան «վիժուել» է նախաստեղծման  
ժամանակներից ի վեր ապրող-  
արարող մեր ժողովրդի ու հայրե-  
նիքի կողքին ընդամենը մէկ հա-  
րիւրամեակ առաջ ու իրեն նոր  
անուանում մողոնել, շարունակում  
է կաղկանաձել նաեւ Սիւնեաց անա-  
ռիկ լեռնաշխարհի կողմերում: Իսկ  
Սիւնեաց արօրդիները, մի ձեռքին  
գէնք, միւսում՝ զրիչ, շարունակում  
են իրենց արարչական գործունէու-  
թիւնը. առիւծամիրտները լաւ գի-  
տեն, որ տիեզերական իմաստու-  
թիւնը ձեռք է բերուում ու տարած-  
ւում արուեստի ու մշակոյթի, նրա  
ճանաչման ու գնահատման, այլ ոչ  
թէ ստոր ցեղերի կաղկանաձի միջո-  
ցով...

Ահա ընթերցողին է հասել իր  
տեսակի մէջ եզակի եւ իր ասելի-  
քով յատակօրէն առանձնացող  
եռամսեայ պարբերականի՝ «Սիւն-  
եաց Երկրի» հերթական համարը՝  
նուիրուած «Երգի եւ երաժշտու-  
թեան աստուածաշնորհ հայրենիք  
Սիւնիքին»։ Առանց չափազանցե-  
լու՝ տիտանական աշխատանք ու  
ջանքեր են ներդրուել այն լոյս  
աշխարհ բերելու համար։

ինչպէս խմբագրական խօսքում նշում է պարբերականի խմբագիր Սամուէլ Ալեքսանդրանը. «այն առաջին փորձն է համակարգելու, ամֆոփելու, ընդհանրացնելու, ի մի բերելու Միւնիքի երաժշտական անցեալն ու ներկան՝ ժամանակացին ընդգրկումն ամֆոփելով վաղ միջնադարից մինչեւ մեր օրերը... Եւ գործը նախաձեռնեցինք, համզպուած լինելով՝ երգը հայրենասէր լինելու հոգու կանչ է, երգը խաչ է՝ խաչուածների վրայ, երգը սահմանապահ է, զինուորին յաղթանակի կոչող ու մեր հայրենիքը մեզ մատնացոյց անող բացառիկ երեւոյթ: Երգը չի թողնի՝ յուշ դառնայ Սիւնեաց աշխարհի՝ գերուած-պատանդուած որեւէ մաս: Երգը մեզանում մշտապէս կրելի է դարձնում հայրենիքն ու կարօտել տալիս մեզ՝ մեր բնօրրանի ամէն մի աննեհեւն...»:

Պարբերականի ճակատը զարդարում էն Ակսել Բակունցի, աշուղ Աշոտի, Շառլ Ազնաւուրի, Համօ Սահեանի խօսուն դիմաննկարները, դարձերեսին՝ Խաչակիր-դպիր-վարդապետ-ձայնապետ-ձայների արքայ Կոմիտաս մարգարեն է՝ արմատներով Սիւնիքի Գողթան գաւառից, Արամ Խաչատրեանը, «որի բանակները երաժշտական արուեստի երկնառաւաք գնդէր էին, որոնցով նա աշխարհներ նուածեց»: Հայոց վարդապետները Սիւն-

եաց աշխարհիցից՝ հոգու պարզեւնե-  
րով լի, պայծառամիտ ու հանճա-  
րեղ, որ Աստուածաշնչի ծաղիկ-  
խոսքերը քաղեցին եւ երգեցողու-  
թեամբ բաշխեցին մարդկանց. սուրբ  
Գրիգոր Տաթեւացի՝ երկրորդ լու-  
սաւորիչ հայկակեան ազգի, Առա-  
քել Սիւնեցի՝ տաղերգու, փիլիսո-  
փաց, քերական, երաժշտական տե-  
սաբան, աշակերտ Յովկհան Որոտ-  
նեցու եւ Գրիգոր Տաթեւացու,  
հայոց մեծ Մովսէսը՝ Ամենայն հա-  
յոց 101-րդ կաթողիկոս, տիեզե-  
րահոչակ ու բազմապատիկ լուսա-  
ւորիչ հայոց, հայոց ազգային-  
եկեղեցական վերջին սուրբ Մովսէս  
Գ Տաթեւացի, միջնադարեան մեր  
առաջին երաժիշտ-բանաստեղծու-  
հին՝ Սահակուխոտ, եւ Սահակ-  
մեսրոպեան կրտսեր աշակերտնե-  
րից մէկը՝ Ստեփանոս Սիւնեցի:

Սիջնագարում հայ երաժշտաբանական արուեստն ու դրանում Սիւնիքի տեղն է լուսաբանությունը ՀՀ ԳԱԱՅ արուեստի ինստիտուտի ժողովրդական երաժշտապետության վաճնի վարիչ, երաժշտագիտական մագիստր Մհեր Նաևոյեանի հետ հարցազրոյցում, որը յագեցած է ահռելի տեղեկատուութեամբ՝ երաժտութեան վերաբերեալ պատմական աղբիւրներ, երաժշտական պատկերագրութիւն, «ժողովրդի յիշողութիւն, որից աւելի լաւ երեւի թէ որեւէ կրիչ, որեւէ ինֆորմացիոն պահոց առաջիմ մարդկութեանը յայտնի չէ»։ Եւ իհարկէ՝ ժամանակի երեւելի երաժիշտներն ու տաղերգուները՝ իրենց առաքելութեամբ, Սիւնեաց գաւառում գործող նշանաւոր վանքերը, որոնք գրի եւ դպրութեան, երաժշտութեան եւ ձեռագրական արուեստի կենտրոններ էին, դպրանոցներն ու համալսարաններով։

Գրականագիտ, թարգմանիչ,  
բանասիրական գիտութիւնների  
դոկտոր Հենրիկ Բախչինեանի հրա-  
պարակումը նույիրուած է Մաքեն-  
եաց վանքի ամենաականաւոր սա-  
ներից մէկին՝ Ստեփանոս Սիւնե-  
ցուն, երկրորդ հրապարակումը՝  
առաջին հայ երաժիշտ-բանաս-  
տեղծուհուն՝ «Վահանին հարսնաց-  
եալ Սիւնեաց օրիորդ, մեծանուն  
Հայ երգուհի Սահակուխտին»:  
Ներկայացւում էնակել նրա «Սրբու-  
հի Ապահան» ասնասաեռծը Թիւնու-

«Սիւնեաց աշխարհի երաժշտական մշակոյթը» տարողունակ հրապարակումն աւարտում է խտացուած եզրակացութեամբ. «բամբռահար վիպահաններից մինչեւ դասական արուեստ-այս է դարաւոր ուղին Սիւնեաց երաժշտարուեստի, որն իր ցեղի ամէնից մաքուր հայելին է՝ այնքան փառաւնեղ, որքան Սիւնեաց բնօրրանը, այնքան վեհաշունչ, որքան նրասիգապանծ լեռները, որքան Սիսա-

կան Հայկապունների երկիրն ու  
նրա մարտնչող որդին, այնքան կեն-  
դանի, որքան կենդանի է այդ ցեղը,  
ուժեղ, որքան ուժեղ է իրեն ծնունդ  
առողջ ժողովուրդը» (Կոմիտաս):  
Հերթական էջում մեր ժամա-

Նակակիցն է՝ Դանիէլ Երաժիշտը՝  
յայտնի շարականների, տաղերի,  
գանձերի իր մշակումներով, իր  
ղեկավարած «Շարական» անսամբլ-  
լով։ Վաստակած ու գնահատուած  
արուեստագիտը. «Ես հպարտ եմ,  
որ Հայ ժողովուրդը նման զաւակ  
ունի», - նրա մասին գրել է Արամ  
Խաչատրեանը։ Իր հիացմունքը չի  
թաքցրել նաեւ Տիգրան Մանսուր-  
եանը. «Իրեն գնահատող միջազ-  
գալին մեծ անուն ունեցող օտա-  
րազգի երաժիշտներ կան, որոնք  
Հայ երաժշտութեան այսօրը արժե-  
ւորում են՝ նաեւ ճանաչելով Գրի-  
գոր Դանիէլեանին...»։

Այնուհետեւ ընթերցողը ծառաթանում է միջնադարեան բանաստեղծ, երգահան Պետրոս Ղափանցուն, Շոռովթ գիւղում ծնուած մեծանուն Նաղաշ Հովհաննին, նրանց հատընտիր մի քանի ստեղծագործութիւններին: Ապա զալիս է միջնադարի մեծահամբաւ Տաթեւի համալսարան՝ արուեստագիտութեան թեկնածու, երաժշտագիտ Յասմիկ Յարութիւնեանի ներկայացմամբ:

ՀՀ ԳԱԱՅ թղթակից անդամ  
Աելիտաց Դոլուխանեանի «Հերո-  
սը» Սիւնեաց աշխարհի նորօրեաց  
տրուքադուրի՝ մեծանուն աշուղ  
Աշոտի մասին է, համաժողովրդա-  
կան սեր վայելող նրա երգարուես-  
տի մասին: Ուշագրաւ մի պատա-  
ռիկ նիւթից. «տեղին է յիշել  
հանճարեղ Աւետիք իսահակեանի  
բնութագիրը՝ տրուած Աշուղ Աշո-  
տին. «1938-ին էր, երբ լսեցի  
երիտասարդ Աշուղ Աշոտի երգը:  
Լսեցի, հալուեցի եւ ասացի.

-Փառք Աստծուն, Սիւնեաց  
Գողթանի ոգին արթնացել է...»:

Նոյն աշուղի պատկառելի վաս-  
տակին, «գուսա՞ն», թէ՞ աշուղ է  
հասկացութիւններին է անդրա-  
դառնում բանասիրական գիտու-  
թիւնների զոկսոր, պրոֆէսոր Սամ-  
ուէլ Մուրադեանը: Ապա ընթերցո-  
ղը ծանօթանում է շատերիս ան-  
յայտ՝ խօսքի եւ երաժշտութեան  
վարպետ իննձորեսկցիններին՝ Ու-  
սուբօղլի, Մոսի Ապեր, Ռուշան,  
Ղաւալ Բադի, Թառ-սիննի, Տիգ-  
րան Սազանդարեան, Վարպետ Օհանն,  
Սուկլուն Լեւոն, Արջունց Գառ-  
նիկ... Անծանո՞թ անուններ են:  
Իհարկէ: Ուրեմն բացէք ներկայա-  
ցուող պարբերականի հերթական  
էջը, որն անչափ հետաքրքիր է:

Այդուհետեւ աշուղ Աշոտի՝  
յափշտակութեամբ ընթերցուող  
ինքնակենսագրականն է, Նրան հաս-  
ցէագրուած Արամ Խաչատրեանի  
նամակը: Իսկ յետոյ Արամ Սա-  
թեանն է, Արամ Սաթունյը, Կոնս-  
տանդին Օբբելեանը, հռչակաւոր  
Տաթեւիկ Սազանդարեանը՝ մէծե-

ըստ Սարգսեանի, Համօ Սահեանի,  
Սիլվա Կապուտիկեանի մեծարան-  
քի խօսքերով:

Սիրնիքը մեծանուն գաւակներ  
է պարզեւել ոչ միայն հայրենիքին.  
«Սիրնեցի երեւելի մշակութային  
գործիչներ» խորագրի ներքոյ գրա-  
կանագէտ Արծուի Բախչինեանը  
ծանօթացնում է նրանցից մի քա-  
նիսին՝ լատուիական բալետի ակա-  
նաւոր գործիչ Ելենա Տանգիեւա-  
Բիրզնիեց», թուրքմէնական պա-  
րուհի Էդիսա Սարվագեան, բուլ-  
ղար դաշնակարուհի Զուլեայ Գա-  
նեւա, Տալլինի «Էստոնիա» օպե-  
րայի եւ բալետի պետական թատ-  
րոնի բալետի մենապարուհի Սուետ-  
լանայ Բալոյան՝ Բոլորին չթուար-  
կենք, շատ են նրանք եւ տարբեր  
երկրներում:

Իսկ պարբերականի գրեթէ բոլոր 68 էջերն իրենց են գամում ընթերցողներին: Ինչպէ՞ս շրջանցես Սաթեան կոմպոզիտորական տոհմին նույիրուած հրապարակումը, յօդուածը Արմէն Պետրոսեանի երաժշտական ընտանիքի մասին, Շառլ Ազնաւուրի այցին Գորիս, Սերօ Խանզադեանի յուշագրութեանը՝ նույիրուած Արամ Խաչատրեանին, աշուղ Աշոտին, չընթերցես Տիգրան Հեքեքեանի, Ռուբեն Մաթեւսեանի, Յովհաննէս Զէքիջեանի տուած հարցագրույցները, չտեղեկանաս «Անուշի» առաջին ներկայացմանը Կապանում, ոռուս հանրայացտարութեան արուեստագէտների, երգիչ-երգչուհիների հիւրախաղերին Գորիսում, երբ Կոնստանդիին Օրբելեանի հետ հայոց այս քաղաք էին եկել Ալլա Պուգաչովան, Իրինա Ալեքսանդրինա, Լարիսա Դոլինան, այլ դէմքեր: Կամ, արդեօք, Հնարաւո՞ր է շրջանցել Յովհաննէս Ալյագեանի գրառած հանճարեղ երկխօսութիւնը Համօ Սահեանի եւ Տիգրան Մանսուրեանի միջե...

Անհաշուելի են Սիւնեաց աշխարհի մշակութային իրողութիւնները, այստեղ տեղի ունեցած կարեւոր ծիջոցառումները, դէմքերն ու երեւելի անձինք: Ինչպէս «Սիւնեաց երկրի» խմբագիրն է Նշում, «թերթային սոյն համարի ծաւալը մի քանի անգամ գերազանցող հանդէս հրատարակելու դէպքում անգամ չէինք կարող ներկայացնել ամբողջը», այնպէս էլ մեր թերթի պարագայում է դժուար ամենայն մանրամասնութեամբ անդրադառնալ՝ «մշակութային գանձարան» յիշեցնող այս համարի բոլոր հրապարակումներին: Մեծ հետաքրքրութեամբ ընթերցուող շատ նիւթեր մնացին մեր հրապարակման «լուսանցքից» գուրս: Այնպէս որ, «Սիւնեաց երկիր Մշակութայինը սպասում է իր յայտնութեանը կարօսող ընթերցողին, որին «ընթերցողական տօն» հաստատ կը պարգևեի...»

բակ մենք շարուհաւորենք պար-  
բերականի երեւութացին այս լու-  
սընծայումը եւ մաղթենք անխա-  
թար ընթագք:

# ԿԱՐՁՈՒՄ ՄՐԱՅ

**ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՍԵՐ (200 ՇՈԳԻՒ ՇԱՄԱՐ)**  
**1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104**

**ԱՆՐԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐ՝  
ՀԵՇԱՅԱՀՆԵԼ (626) 797-7680**



## Դայաստանի Ու Արցախի Հետ Զօրակցական Դաւաք ԿԼԵՆՏԵԼԻ ՄԵջ

Շարունակուած էջ 1-էն

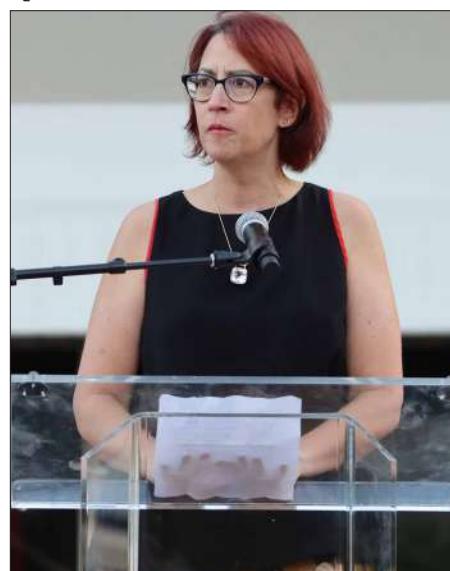
յաստանի ու Արցախի ժողովուրդին ու մեր բանակին: Ան այս առթիւ շեշտը դրաւ մեր ժողովուրդի միասնականութեան՝ մէկ-դի դնելով մեր ներքին տարակարծութիւնները:



Դանդիսավար  
Ստեփան Յովակիմեան

Արեւմտեան Ամերիկացի թեժի հովիւ՝ Տէր Զաւէն Քահանայ Մարկոսեան կատարեց բացման պղոթքը:

Ապա, ելոյթ ունեցան Քալիֆորնիոյ Նահանգային Խորհրդարանի անդամ Լորա Ֆրիտմըն, Կլէնտիլի քաղաքապետ Արտաշէս Քացախեան, Քալիֆորնիոյ Ծերակոյտի անդամ՝ Անթոնի Փորթթանինոս: Գոնկրէսական Ատամ Ծիփի խօսքը փոխանցեց անոր գրասենեակի անդամ Մէրի Յովակիմեան: Բոլոր ելոյթ ունեցողները դատապարտեցին Ատրպէյճանի յարձակումները Հայաստանի դէմ ու պահանջեցին Ամերիկեան վարչակազմէն՝ դադրեցնել ամէն տեսակի գէնքի վաճառքը նախայարձակ Ատրպէյճանին:



Քալիֆորնիոյ Նահանգային  
Խորհրդարանի անդամ  
Լորա Ֆրիտմըն

Ելոյթ ունեցաւ ՄԴՀԿ Վարիչ Մարմինի անդամ Միհրան Խաչատրութեան, որ իր խօսքին մէջ մասնաւորաբար ըստաւ, «Միհրելի հայրենակիցներ այսօր մէնք ծրագրած էինք նշել Հայաստանի անկախութեան տարեղարձը, սակայն Թուրք-Ազերի մեր թշնամիները մեզ բերին այստեղ, քանի որ Հայ ժողովուրդը դարձեալ իր սահմանները անառիկ պահելու պայքար կը մէյ Ալիեւի գորքերուն դէմ: Հայոց բանակը սիրանքներ կերտելով ու իր գին մէծ զոհողութիւններու յաջողեցաւ ետ մղել Ատրպէյճանի արդիական գէնքերով գինուած բանակը ու ձախողութեան մատնել անոնց ծրագիրները:

«Հաւաքուած ենք հոս՝ խոնարհելու համար մէր նահատակ հերոսներու յիշատակին առջեւ, որոնք ինկան պատերազմի դաշտին վրայ պաշտպանելու համար Հայոց սուրբ հոռը, այդ ընթացքին գործելով հերոսական խիզախումները: ՄԵնք կը խոնարինք հայոց բանակի գինուորներուն առջեւ:

«Այս օրերուն Հայաստան միայնակ չմնաց: ՄԵնք առաջին հերթին կ'ողջունենք Ամերիկացի Միացեալ Նահանգներու, Ֆրանսացի եւ բոլոր ան երկիրներու ճիշդ կողմնորոշումը, որոնք նեցուկ կանգնեցան Հայաստանին ու ճնշում գործադրեցին Պաքուի վրայ, որպէսզի ան դադրեցնէ իր նախայարձակ պատերազմը ու դուրս գայ:



Քալիֆորնիոյ Ծերակոյտի  
անդամ՝ Անթոնի Փորթթանինոս

Հայաստանի ինքնիշխան տարածքներէն:

«Այօր Երեւան այցելեց Միացեալ Նահանգներու Ներկայացուցիչներու Տան Խօսնակ Նենսի ֆելուսին, ուր ան դատապարտեց Ատրպէյճանի նախայարձակ պատերազմը Հայաստանի դէմ: Այս այցելութիւնը յստակ պատզամ էր Պաքուին ու նաեւ Անգարային, որ Հայաստան առանձին չէ եւ ունի բարեկամներ Ուաշինգթոնի մէջ եւ այլուր: Այս առթիւ կը պահանջենք Սպիտակ Տունէն, որպէսզի պատժամիջոցներ գործադրէ Ատրպէյճանի դէմ:



Կլենտելի քաղաքապետ  
Արտաշէս Քացախեան

«Կը պահանջենք նաեւ Ռուսաստանէն, որպէսզի հրաժարի Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի միշեւ նոյն հաւասարութիւնը պահելու իր սիալ ու անհեռութեան քաղաքականութենէն ու կատարէ Հայաստանի նկատմամբ իր ստանձնած դաշնակցային պարտաւորութիւնները, այլապէս Մոսկովան դաշնակցային գորսներուն կատարեց Ամերի եւ Թուրքի գործիչներու ելոյթներէն, որոնք բացայաբա սպառնալիքներ կը հնչեցնեն Հայութեան հասցէին ու կը խօսին Հայաստանն ու Հայ հեղինակութիւնը ամբողջութեամբ:

«Ժողովրդավարական սկզբունքներով առաջնորդուող Եւրո-

պան եւս պէտք է դադրի տնտեսական գործարքներու մէջ մտնելէ բռնապետական Ատրպէյճանի հետ, այդպիսով քաջալերելով Ալիւի հականաց քաղաքականութիւնը: Եւրոպական երկիրները պարտաւոր են յատակորէն պաշտպանել ժողովրդավարական Հայաստանը ու անոր սահմաններու անձեռնմիւթիւնը:



ՍԴՀԿ Կարիչ Մարմինի անդամ  
Միհրան Խաչատրութեան

«Այս պահուն Հայաստան պէտք ուներքին միասնականութեան եւ համերաշխութեան: Դատապարտելի են այն բոլոր արարքները, որոնք կը ծառացն ու ժերու ջլատման եւ թիկունքին հարուած են սահմանին կանգնած ու զոհուող մէր զինուորներուն: Բոլորս պէտք է գորակցինք Հայաստանի ու Արցախի պետականութեանց ու մէր բանակին: Մէր միակ յոյսը մէր միասնութեան մէջ: Մէր ներքին տարակարծութիւնները լուծելու պահ հիմա չէ, երբ վտանգուած է

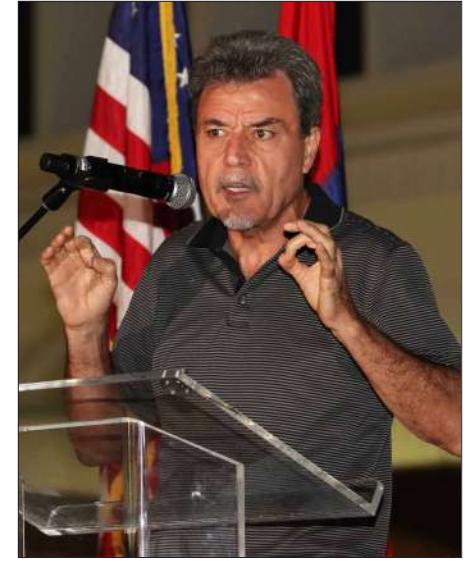


Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի  
անդամ՝ Ալիսոն Կաֆարի

հայրենիքը:

«Խէպէս 44-օրեայ պատերազմի ընթացքին, այսօր եւս սփիւռքը կանգնած է իր Հայունիքի կողքին եւ պատրաստ է օժանդակելու՝ իր բոլոր կարողութիւններով: Աշխարհասփիւռ հայութեան ճակատագիրը կապուած է հօգոր ու ինքնիշխան Հայաստանի հետ»:

Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի անդամ Ալիսոն Կաֆարի իր ելոյթին մէջ ներկայացուց այն հայտեաց մթնոլորտն ու արշաւը որ կը տիրէ Ատրպէյճանի մէջ: Ան մէջըներուն կատարեց Ամերի եւ Թուրքի գործիչներու ելոյթներէն, որոնք բացայաբա սպառնալիքներ կը հնչեցնեն Հայութեան հասցէին ու կը խօսին Հայաստանն ու Հայ հեղինակութիւնը ամբողջութեամբ:



Նոր Սերունդ Մշակութային  
Սիոնիքան ատենապետ՝  
Յարութ Տէրևուակիթեան:

Ժողովուրդը բնաջինջ ընելու մասին:

Հանրահաւաքի ընթացքին ելոյթներ ունեցան հասարակական գործիչ, լրագրող եւ ֆիլմարտադրիչ՝ Վիք ձերանի, ակտիվիստ՝ Գոհար Պետրոսեան, քաղաքական մեկնաբան Արմէն Զվոլքնեան, միջազգային լրագրող եւ ֆիլմերու բեմադրիչ՝ Անուշաւան Մելիք Շահնազարեան, «Ճշմարտութիւն եւ Արդարութիւն» կեղրոնի գործադիր մարմինի անդամ՝ իրաւաբան Արմինէ Առաքել եւ Ամերիկացի:



Արեւմտեան Ամերիկայի Թեմի  
հովիւ՝ Տէր Զաւէն Քահանայ Մարկոսեան

Նախկին նախագէներէն՝ Ռւտրոյ Ռիլարնի ծոռ՝ Տանոլու Ռւիլարն Պուշ, որ կը ղեկավարէ Հայկական Ազգային Ընկերակցութիւնը:

Վերջաւորութեան ելոյթ ունեցաւ Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան ատենապետ՝ Յարութ Տէրևուակիթեան: Ան իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ Հայոց պատմութեան ենթակամքը եւ այլուր: Այս առթիւ կը պահանջենք Սուլէն, որպէսզի պատժամիջոցներ յստակ պատզամ էր Պաքուին ու նաեւ Անգարային, որ Հայաստան առանձին չէ եւ ունի բարեկամներ Ուաշինգթոնի մէջ եւ այլուր: Այս առթիւ կը պահանջենք Սուլէն, որպէսզի պատժամիջոցներ յստակ պատզամ էր Պաքուին ու նաեւ Անգարային, որ Հայաստան առանձին չէ եւ ունի բարեկամներ Ուաշինգթոնի մէջ եւ այլուր:

Տէր-Դաւակիթեան կոչ ըրաւ դասեր քաղելու մէր պատմութեանէն, որպէսզի կարողանանք պահպանէլ այսօրուայ մէր պետականութիւնը:

Հանդիսավագր՝ Ստեփան Յովիս կապային կազմակերպութեան համարակար:

## Սպանիան՝ Եւրոպայի Ախոյեան



Պասքեթպոլի տղոց Սպանիոյ հաւաքականը նուաճեց Եւրոպայի ախոյեանի տիտղոսար: Գերմանիոյ մայրաքաղաք Պելյանի մէջ տեղի ունեցած եզրափակիչին սպանացիները մըցեցան ֆրանսացի հաւաքականի հետ եւ յաղթանակի հասան 88:76 արդիւնքով:

Երրորդ տեղի համար Գերմանիոյ հաւաքականը 82:69 արդիւնքով պարտութեան մատնեց լեհերուն:

## «Ռեալ» Պարտութեան Մատնեց «Աթետիքոյին»

Սպանիոյ առաջնութեան 6-րդ հանգրուանին տեղի ունեցաւ մատրիտեան տերպին «Աթլետիքոյի» եւ «Ռեալ» մասնակցութեամբ: 2:1 արդիւնքով առաւելութեան հասան հիւրերը:

Խոտալացի Կառլո Անչելոտիի գլխաւորած խումբի կոլերը առաջին խաղակէսին նշանակեցին պրազիլի յաղակող Ռոտրիկոն եւ ուրուկուացի կիսապաշտպան ֆետերիք Վալվերտէն:

«Ռեալ» 6 յաղթանակէն յետով 18 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարացին աղիւսակը եւ 2 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող «Պարսելոնայէն»: «Աթլետիկոն» 7-րդն է՝ 10 կէտ:

## Անգլիոյ Փրեմիեր Լիկա. «Արսենալ» Արձանագրեց ներդ Յաղթանակը

Անգլիոյ առաջնութեան 8-րդ հանգրուանին Լոնտոնի «Արսենալ» հիւրընկալեց «Պրեմիֆորտին»: Սպանացի Միկել Արտեսայի գլխաւորած խումբը առաւելութեան հասաւ 3:0 արդիւնքով:

Անգլիան «Մանչեսթըր Սիթին» մրցակիցի խաղադաշտին վրայ հանդիպեցաւ «Ուլվերհեմֆթընի» հետ: Գաթալոնացի Խոսեա Գուարդիոլացի գլխաւորած խումբը առաւելութեան հասաւ 3:0 արդիւնքով:

«Մանչեսթըր Սիթին» 17 կէտով բարձրացաւ առաջին տեղը եւ 2 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող Լոնտոնի «Արսենալէն», որ մէկ հանդիպում նուազ կատարած է:

## «Աթալանթան» Պարտութեան Մատնեց «Ռոմային» Եւ Առաջինն է

Խոտալիոյ առաջնութեան 7-րդ հանգրուանին «Աթալանթան» Հուոմի մէջ մըցեցաւ «Ռոմայի» հետ:

Փորթուկալացի Ժոզէ Մոուրինիոյի գլխաւորած խումբը պարտութիւն կրեց նուազագոյն արդիւնքով: 35-րդ վայրկեանին աչքի ինկաւ խոտալացի պաշտպան Ճորճի Սկալվինին:

57-րդ վայրկեանին մրցավարին անպատուելու համար Մոուրինիոն ստացաւ կարմիր քարտ:

«Աթալանթան» կը գլխաւորէ մրցաշարացին աղիւսակը՝ 17 կէտ: «Ռոման» 6-րդն է՝ 13 կէտ:

## Պունտեսլիկա. «Ունիոն Պեռլինը» Յաղթեց Եւ Մնաց Առաջին Տեղը

Գերմանիոյ առաջնութեան 7-րդ հանգրուանին առաջատար «Ունիոն Պելյինը» իր դաշտին վրայ մըցեցաւ «Վոլֆսպուրկի» հետ եւ յաղթեց 2:0 արդիւնքով:

Պատմութեան մէջ առաջին անգամ Պունտեսլիկայի մըցաշարացին աղիւսակը գլխաւորած «Ունիոն Պելյինը» 17 կէտով մնաց առաջին տեղը եւ 2 կէտի առաւելութիւն ունի երկրորդ տեղը ընթացող Տորթմունտի «Պորուսիային» նկատմամբ:

## Սպերցեանի Կոլը Նպաստեց «Կրասնոտարի» Յաղթանակին

Ֆուտապոլի Ռուսաստանի Փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան 10-րդ հանգրուանին «Կրասնոտարը» հիւրընկալեց մերձմուկովեան «Խիմկիին» եւ առաւելութեան հասաւ 3:1 արդիւնքով:

Հանդիպման արդիւնքը 7-րդ վայրկեանին բացաւ «Կրասնոտարի» եւ Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան էղուարդ Սպերցեանը:

«Կրասնոտարը» 20 կէտով հաւասարեցաւ երրորդ տեղը ընթացող բկՄԱ-ին եւ չորրորդն է:

## Մարիամ Մկրտչեանը՝ ճատրակի Աշխարհի 18 Տարեկաններու Ախոյեան



Հայաստանի ճատրակի կանանց հաւաքականի անդամ, երկրի ախոյեան Մարիամ Մկրտչեանը յաղթեց աշխարհի երիտասարդական առաջնութեան:

Վերջին 11-րդ հանգրուանին Մարիամ Մկրտչեան ուժերը չափած է վաերիա Ռեկերի հետ եւ յաղթանակ տարած է 42-րդ քայլին:

Աշխարհի ախոյեանի տիտղոսար Մարիամ Մկրտչեան ապահոված էր դեռ նախորդ հանգրուանին՝ յաղթելով բոլոր 11 հանգրուաններուն: Հայաստանը 12 մարզիկով ներկայացած էր մինչեւ 14, 16 եւ 18 տարեկաններու պատանեկան առաջնութեան:

## Արսէն Խանճեանը՝ Եւրոպայի Ախոյեան

Հայաստանի ներկայացուցիչ Արսէն Խանճեանը նուաճած է Սերպիոյ Նովի Սատ քաղաքի մէջ ընթացող սամպոյի Եւրոպայի առաջնութեան ախոյեանի տիտղոսար, կը հաղորդէ ՀՍՖ-ի մամուլի ծառայութիւնը:

Աշխարհի ու Եւրոպայի ախոյեան Արսէն Խանճեանը մարզական սամպոյի 98 քկ ծանրութեան կարգին մէջ մեկնարկած է 6:2 արդիւնքով յաղթանակով Խարայէլի ներկայացուցիչ Սիմոն Խոսիֆի նկատմամբ:

Երկրորդ գօտեմարտին հայ սամպիստի մրցակիցը ատրպէցանցի էր, որուն Արսէնը յաղթեց ընդամենը կէս վայրկեանէն՝ վաղաժամ արձանագրելով մաքուր յաղթանակ:

Երրորդ գօտեմարտին Արսէն Խանճեանը 2:1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Պելյառուսի ներկայացուցիչ Լեսիակիին:

Եզրափակիչին Արսէն Խանճեանը 3:1 արդիւնքով յաղթեց ուսու Վյաչեսլաւ Միխայլինին:

Մարտական սամպոյի 58 քկ ծանրութեան մէջ Համլետ Սուքիասեանը նուաճած է արծաթէ մետալ:

## Արսէն Յարութիւնեանը՝ Աշխարհի Առաջնութեան Կրկնակի Պրոնզէ Սետալակիր

Ազատ ոճի ըմբշամարտի Եւրոպայի կրկնակի ախոյեան Արսէն Յարութիւնեանը երկրորդ անգամ նուաճած է աշխարհի առաջնութեան պրոնզէ մետալ:

Սերպիոյ մէջ աւարտին մօտեցող ազատ ոճի ըմբշամարտի աշխարհի առաջնութեան Եւրոպայի կրկնակի ախոյեանը պրոնզէ մետալի համար գօտեմարտին յաղթանակով հոչակուեցաւ պրոնզէ մետալակիր: 61 քկ ծանրութեան պայքարին Յարութիւնեան պրոնզէ մետալը վիճարկեց ԱՄՆ ներկայացուցիչ Սեթ Էնթոնի Գրոսի հետ եւ ոչ մէկ համարավորութիւն չտալով մրցակիցին՝ յաղթեց ժամանակէն առաջ 12:0 արդիւնքով:

Յարութիւնեանը պայքարը սկսած էր 1/8 եզրափակիչէն, որտեղ 12:2 արդիւնքով վստահ յաղթանակ արձանագրած էր Ուգագեքստանի ներկայացուցիչ Զահոնպիրմիրզա Տուրոբովի նկատմամբ: Գօտեմարտը տեւած էր 2 վայրկեան: Քառորդ եզրափակիչին 0:10 արդիւնքով պարտուած էր Ռիոյի Ողիմալիական խաղերու փոխախոյեան, ճարոնացի Ռի Հիգուտիին, որ դուրս եկած էր եզրափակիչի:

Միակ սփոփիչ գօտեմարտին Յարութիւնեանը մրցեցաւ 2022 թուականի Եւրոպայի պրոնզէ մետալակիր, ալպանացի Խալամ Տուտաեւի հետ եւ յամառ պայքարի ընթացքին յաղթանակի հասաւ 12:11 արդիւնքով:

Ազատ ոճի ըմբշամարտի Հայաստանի հաւաքականը աւարտեց պայքարը աշխարհի առաջնութեան մէկ պրոնզէ մետալով:

**Զեր Ծանուցումները Վատահեցէք  
«Մասիս» Շաբաթերին**  
Massis2@earthlink.net (626) 797-7680

